Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237, 4-0807
УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 192. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 6-го ЖОВТНЯ 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 6, 1954. No. 192. VOL. LXI.

В НЮ ЙОРКУ СТРАЙКУЮТЬ 25,000 ПОРТОВИХ ВАНТАЖНИКІВ

Ню Йорк, Н. И. — В Ню Йорку вибух страйк 25,000 портових вантажників, коли голова робітничої Спілки Міжнародних Портових Вантажників капітан Вільям В. Бредлі проголосив страйк в 12.01 години перед полуднем дня 5 жовтня. Це вже другий страйк впродовж шістьох місяців в цьому найбільшому порті світу, і він спаралізує в ньому весь рух кораблів, бо не буде кому виладовувати і заладовувати кораблі, які прибувають і відпливають з цього порту. Перші кораблі — жертви цього страйку, це „Квін Мері", власність корабельної лінії Кунард і „Індепенденс", власність Американського Експорту. Сама обслуга цих кораблів мусітиме помогти пасажирам перенести їхній багаж на берег. Страйк проголошено після того, як усі місцеві спілки Міжнародної Спілки Вантажників однодушно голосували за страйком тому, що не прийшло до порозуміння з Товариством Нюйоркських Корабельних Підприємців. Представники корабельних підприємців заявляють, що кораблі оминатимуть Нюйоркський порт і місто матиме мільйонові втрати. Вже тепер деякі кораблі причалюють до інших портів, бо бояться прибувати до Ню Йорку, де непевна ситуація на робітничому фронті. Робітники від восьмої години ранку 5 жовтня пікетують всі портові причали в Менгеттені, Брукліні, Гобокені, Джерзі Ситі і Порті Нюарку, так що корабель „Квін Мері", який припливає до Ню Йорку в 9.45 передполуднем мусітиме сам причалювати і виладовувати багаж 1,809 пасажирів. Страйк проголошено тому, що корабельні підприємства не погоджувались піднести платні на 10 центів на годину, в чому мала бути і доплата на робітничі добробутні фонди, — з важністю від 1 жовтня 1953 року. Підприємці заявили, що вони підписали б цю умову з представниками Міжнародної Спілки Вантажників, коли б контракт обіймав і умову наперед, але представники робітництва домагались, покищо, підписання частини умови про ретроактивність платні, і що тільки тоді хотіли переговорювати про контракт на майбутнє. Представники корабельних підприємств погоджувались на умову про підвишку платні на 10 центів, але домагалися одночасно переговорити про платні до 1 жовтня 1956 року і хотіли разом підписати ці обидві умови. Разом із запропонованою підвишкою платні вантажників виносили б 2.35 доляра на годину, і були б тоді такі самі, як є в Бостоні, Филаделфії і в інших атлантійських портах. Підприємці домагались також зміни способу затруднювання портових вантажників, згідно з постановами минулорічного двостейтового порозуміння, яке заключено для поборювання злочинів в порті Ню Йорку. Шість місяців тому портові вантажники страйкували в зв'язку з непорозумінням, хто має право заключувати контракти з корабельними підприємцями, бо тоді правно існували дві робітничі спілки вантажників, одна незалежна Міжнародних Портових Вантажників, яку позбавлено членства в Американській Федерації Праці, і друга, яка була членом АФП. Після виборів — в порті Ню Йорк право заключувати контракти має тільки спілка Міжнародних Портових Вантажників, яка не є членом АФП.

КІО опублікував список „прихильних" і „ворожих" робітництву кандидатів

Вашингтон. — Конґрес Індустріяльних Організацій опублікував список кандидатів, на якому подано імена тих сенаторів і конґресменів, що в попередньому Конґресі голосували „за" або „проти" робітничих інтересів. На цьому списку вміщено імена шістьох республіканських сенаторів і 104 конґресменів (в тому числі і один демократ), — які голосували проти робітників, а також вичислено вісім демократичних сенаторів і 76 конґресменів, в тому числі один республіканець, які прихильно голосували в робітничих справах. Список виготовлено на основі голосування сенаторів і конґресменів в шістьох важливих справах. Інші сенатори і конґресмени невміщені на цій листі, бо вони „мішано" голосували в робітничих справах. КІО надрукувало цей список в окремій книжечці, виданій 5-мільйон. накладом і розсилає її робітникам. Брошура стверджує, що демократи прихильніші були для „публічних" інтересів, ніж республіканці. Клясифікували членів Конґресу на основі їхнього голосування в справах податкових, соціяльного забезпечення, допомоги фармерам і т. п.

Незабаром лікуватимуть атомовими піґулками

Ню Йорк, Н. И. — Хемік Комісії Атомової Енерґії д-р Вільярд Ф. Ліббі передбачає, що незабаром лікаріноситимуть в своїх течках радіоактивні піґулки, якими лікуватимуть своїх пацієнтів. На цю тему в тижневику „Хемікел енд Енджінірінґ", органі Американського Хемічного Товариства, Ліббі вмістив статтю, в якій заявляє, що „використовування атомової енерґії для мирних цілей — винагородить нам деякі теперішні турботи". Він передбачає великі осяги в застосуванні радіоактивности до хемічних елементів. Ліббі також запевняє, що застосування радіоактивности до хемії дасть велику користь при щоденній праці в фабриках.

В АМЕРИЦІ

● **Нюйоркська поліція** дала на випробування поліцистам, які їздять на мотоциклах, новий шолом, випродукований із плястеліни. Поліцисти мають скласти звіт, чи ці шоломи надаються до вжитку.

● **Віце-президент** Ричард М. Ніксон заявив у виборчій промові, що уряд президента Айзенгавера звільнив з урядових становищ тисячі комуністів. Голова Крайового Демократичного Комітету Стівен А. Мічелл назвав ці слова Ніксона „брехнею", а голова Крайового Республіканського Комітету Ліонард В. Голл домагався, щоб Мічелл публічно оправдався. На те Мічелл домагається, щоб Ніксон подав список звільнених республіканцями комуністів-федеральних урядовців.

● **Полковник Джеймс** Ґрінвей випав крізь отвір (люк) в підлозі, але рятунковий пояс врятував його від упадку з висоти 13,000 стіп, а інші пасажири втягнули його знову до літака. Внаслідок цього він втратив гаманець із грішми, горинник та особисті документи. Цей випадок стався над стейтом Індіяна.

● **Початок жовтня** приніс літню спеку і таке вологе повітря, що мешканці східніх стейтів ЗДА пітніють тепер більше як влітку. В місцевості Порт Честер 25 осіб зомліли під час паради Пожежної Сторожі. В деяких містах нотують рекордову температуру, яка пасувала б більше до липня або серпня, як до жовтня.

● **1-го грудня цього року** до Антарктиди виїжджає із ЗДА наукова експедиція, яка має вести в тій околиці наукові досліди, що будуть використані на Міжнародному геофізичному з'їзді в 1957 році.

УКРАЇНЦІ КЛІВЛЕНДУ ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ВІДЗНАЧЕННЯ 60-РІЧЧЯ УНСОЮЗУ

Клівленд, Огайо. — Вслід за Ню Йорком та цілим рядом інших громад, українці Клівленду завершують підготову до величавого відзначення 60-річного ювілею існування та праці Українського Народного Союзу. В тій цілі на зборах представників усіх місцевих і довколишніх відділів УНС був створений окремий Ювілейний Комітет, який очолює головний радний УНС п. Дмитро Шмагала і до якого входять, як заступники голови, адв. Омер Малицький і заступниця гол. предс. УНС пані Геновефа Жеребняк, п. Степан Морозович перебрав обов'язки касира а пп. Марія Бобечко, Йосип Марцінюк, Осипа Олінкевич і Стела Палівода виконують обов'язки секретарів. Святкування мають стейтовий характер і їх кульмінаційною точкою буде величавий Ювілейний Концерт, що відбудеться в неділю, 17-го жовтня о год. 3-ій пополудні, в репрезентативній великій залі Поблик Авдіторюм Гол при Ст. Клер і 6-ій вулицях. Програма концерту включатиме виступи таких видатних наших оперових співаків, як сопрано пані Марія Лисогір та баритон Михайло Мінський, обидвоє з Ню Йорку, як теж виступ відомого вже і поза Клівлендом та стейтом Огайо одного з кращих українських хорів Америки, Українського Народного Хору при ООЧСУ в Клівленді, під проводом проф. Ярослава Барнича. Танкове мистецтво на концерті репрезентуватиме п. Юрій Русин, дуже популярний із своїх виступів інструктор українських народних танків у Клівленді і околиці. Важливу частину ювілейних святкувань становитиме виступ на концерті американських і українських промовців. З українських промовців виступлять у першу чергу голова Українського Народного Союзу п. Дмитро Галичин та заст. голови пані Геновефа Жеребняк. Із запрошених американських промовців вже дав свою згоду на виступ конґресмен Майкел Фіґен, один з кращих знавців і оборонців української визвольної справи в Конґресі та на публічному форумі. Очікується ще відповіді від губернатора Френка Лавші, сенатора Т. Бирка, конґресменки Френсіс П. Болтон та від посадника міста А. Селебрезе. Серед широких кол громадянства Клівленку та ближчих і дальших околиць уже тепер помітне велике заінтересування цією ювілейною імпрезою, що має всі дані на те, щоб стати репрезентативною імпрезою Клівленду в цьому сезоні.

Олександра Шевців трагічно згинула в автовій катастрофі

Йонкерс, Н. И. — Щоденник „Йонкерс Геральд Стейтман" повідомляє про трагічну смерть 19-річної студентки Олександри Шевців, доньки відомих наших громадян Василя і Марії Шевцевих в Йонкерсу, Ню Йорк. Покійна їхала автом із студентом Джаном Фонтеном, який втратив контролю над машиною, що внаслідок цього наїхала на стовп і, вдарившись об дерево, перевернулася. Батьки покійної — діяльні громадяни в українських та американських колах Йонкерсу і виховували в тому самому дусі й свою доньку, яка ще маленькою дитиною виступала на Світовій Виставці в Ню Йорку, а пізніше була членом Української Танцювальної Трійки, яка здобула першу нагороду на телевізійному змаганні в 1950 році. В Массачусетському Каледжі Олександра Шевців займала провідні становища в студентських організаціях, була членом Марійської Дружини при Українській Католицькій Церкві в Йонкерсі і співала в хорі при цій Церкві. Про її співочі виступи в телевізії писала на своїх сторінках „Свобода". Похорон Олександри Шевців відбувся 5 жовтня в Йонкерсі, де вона спочила на віки на цвинтарі св. Йосифа. Покійна була весь час членом УНСоюзу, відділ 8-ий в Йонкерсі, у якому є теж її батьки.

Ще про трагічну смерть Марії Липовецької

Торонто, Канада. — Трагічна смерть відомої української громадянки, сл. п. Марії Липовецької, дружини сотника Армії УНР інж. Івана Липовецького, яка сталася вночі з 24 на 25-го вересня, все ще не сходить із шпальт місцевої преси. З дальших повідомлень виявляється, що Покійна була вбита не в своїм домі, як це початково підозрівали, а на вулиці, коли верталася з праці. Вона вийшла з трамваю навпроти своєї вулиці і пішла додому. Коли пройшла пів кварталу, на неї напав невідомий душогуб, який задушив її, роздягнув донага, і затягнувши в прохід між двома домами, залишив там її тіло. Ця потрясаюча подія обурила до глибини все місто і поставила на ноги всю місцеву поліцію, що намагається розв'язати таємницю цього жахливого злочину. Покійну поховано 28-го вересня після церковних відправ та при великому здвизі народу. Прощальне слово над могилою виголосив ген. Садовський, голова українських комбатантів.

Наукова конференція канадійського відділу НТШ

Торонто, Канада. — В суботу 9-го і в неділю 10-го жовтня відбудеться П'ята Наукова Конференція Канадійського Відділу Наукового Товариства ім. Т. Шевченка для відзначення п'ятирічного існування НТШ в Канаді. Конференція відбудеться в „Домі Просвіти" в Торонті. Наради відбуватимуться на пленумі і в таких комісіях: Історично-Філософічній, Математично-Природничій і Лікарській та Комісії Канадознавства. Під час конференції виголосять доповіді учасники Конференції, які живуть в Канаді й в ЗДА. На цю конференцію прислали свої доповіді наші вчені і з інших країн: д-р Юрій Полянський (з Арґентини) і д-р А. Риплянський (з Венесуелі). На конференцію зголошено 25 доповідей. Учасників Конференції буде трохи менше, бо деякі прелеґенти виголосять по дві доповіді.

Зміна в проводі Жіночого Об'єднання

Ню Йорк. — У зв'язку з тим, що голова Об'єднання Українських Жінок Америки, п. Людмила Івченко, переїздить на працю до Вашинґтону, її місце в Об'єднанні зайняла тепер дотеперішня перша містоголова пані Стефанія Галичин. Пані Івченко попрощали її співробітниці з Об'єднання на окремому вечорі, який відбувся з ініціятиви 1-ого відділу Самостійного Золотого Хреста минулої неділі, 3-го жовтня, і в якому взяли участь членки Головної Управи Об'єднання і членки товариств, що входять в склад Об'єднання, як і поодинокі друзі пані Івченко з Літературно-Мистецького Клюбу. При цій нагоді зложено 42 доляри до Народного Фонду УКК.

ДОЛЛЕС ВЕРНУВСЯ ДО ВАШИНҐТОНУ

Державний секретар Джан Фостер Доллес (посередині) повернувся до Вашинґтону з Лондону, де на конференції дев'ятьох держав підписано договір про суверенність і озброєння Західньої Німеччини. На столичному аеродромі привітали Доллеса дотеперішній державний підсекретар Волтер Беділ Смит (справа) та його наступник Герберт Гувер, мол.

Західня Німеччина приспішить своє озброєння

Бонн. — У Західній Німеччині все приготовано до того, щоб поставити на ноги нову німецьку армію, як тільки буде ратифікований Лондонський пакт. Коли не трапиться якоїсь несподіваної перешкоди, то ця нова німецька збройна сила буде готова на весну найближчого року. Вона складатиметься з таких одиниць: 6 змоторизованих дивізій (в кожній по 60 до 80 танків), 5 танкові дивізіони (в кожному від 280 до 300 танків), 2 змеханізовані піхотні дивізії з важкою гарматною та іншою зброєю і 10 летунських з'єднань разом на 1,326 літаків різних типів. Летунство охоплюватиме 80 тисяч персоналу, в тому числі 2,000 старшин. Прибережна фльота затруднюватиме 50,000 моряків. Наземне військо буде обмежене до 300 тисяч вояків, духовники і канцелярійний персонал становитимуть разом 64,000 осіб. Набір буде вестись за добровільним принципом. Резерви охоплюватимуть 400,000 душ. У резервовій службі можуть залишатись мужчини від 18 до 45 року життя. Після проголошення запотребування на 100,000 молодих чоловіків, зголосилися 150,000, здебільша ветеранів німецької армії з другої світової війни. Нацистських генералів не будуть приймати. Весь виряд і важку зброю дадуть, мабуть, ЗДА.

Два американці втекли до комуністів

Берлін. — Два американці, брати Вілісм і Джеймс Старр з містечка Вествіл в стейті Ню Джерзі, які в таємничий спосіб зникли були з Західнього Берліну, виступили на уладженій комуністами пресовій конференції у Східньому Берліні з заявою про свій добровільний перехід до комуністів. Джеймс Старр, 30-річний нафтовий робітник, і його 29-річний брат Вілісм, електротехнік, прибули до Західнього Берліну 2 лютого м. р. і працювали в тамошній електрівні. 7 вересня вони зникли, а якийсь німець повідомив американські власті, що він бачив, як тих двох американців східньо-німецький поліціянт арештував на автостраді під Берліном. Вілісм Старр, з'явившись на пресовій конференції у товаристві східньо-німецького комуністичного пресового шефа Фріца Бейлінґа, заявив, що газетні вістки про їх схоплення комуністами були фальшиві. Він і його брат, мовляв, перейшли свідомо і добровільно до Східньої Німеччини, бо „побачили достатачно багато фактів, які нас переконали, що керівні американські кола приготовляють третю світову війну." „Домашня політика (казали брати Старр) щораз обнижує життьовий стандарт американського народу й позбавляє його прав. Закордонна американська політика є наставлена на пограбування і поневолення інших народів. Коли б ми заходили були сказати ту правду в Західньому Берліні, то нас були б швидко арештували, перевезли до ЗДА і там судили." Брати Старр відмовилися відповісти на запит журналістів, чи вони є і були комуністами, але повторяли — як це видно з наведених цитатів — звичайні комуністичні пропагандивні фрази.

13-річний український юнак — із вродженою здібністю до мистецтва

Ст. Пол, Мінн. — Щоденник „Ст. Пол Діспеч" надрукував новинку про 13-річного Віктора Наконечного під заголовком „Шкільний хлопець ДіПі із вродженою здібністю до мистецтва". Віктор Наконечний народжений в Україні і разом із своїми батьками Євгеном і Станиславою Наконечними від 1944 року проживав у таборі в Міттенвальді, в Німеччині, а від 1949 року живе в Ст. Полі, Мінн. Джек Вейберґ, пише, що здібність до мистецтва Віктор дістав у спадку від своїх батьків, які є архітектами, а при тому ще й малюють. Віктор здобув перше місце на місцевій виставці за шкіц левиної голови. Професор Міннесотського університету д-р Олександер Грановський, який спровадив родину Наконечних до ЗДА, кілька років тому звернув увагу на рисунки крейдками молоденького Віктора, в яких він хотів змалювати „Утрачений світ" при допомозі комах. Віктор має велике зацікавлення до комах і тварин і в своїй кімнаті має акварій, гадюку, кота і черепаху. Про цього хлопця-маляра Петро Андрусів пише: „Він є під сильним впливом Діснi, але й у тому вміє бути оригінальний. Він може ілюструвати цілі казки, картина за картиною. Це незвичайний талант! Я оглядав його рисунки й був захоплений. Що з нього може виростн, годі ще сьогодні сказати".

Юрій Слободян — чемпіон ґольфових кіддів

Сонбері, Па. — Щоденник „Сонбері Дейлі Айтем" повідомляє, що 17-річний Юрій Слободян із Гомелс Ворфу здобув чемпіонат у грі в ґольфа, яку розіграли ґольфові кедді, перемігши минулорічного чемпіона Роберта Ґарджі. Слободян дістав малий золотий трофей за свою перемогу, а його прізвище вписано на Пам'ятковій Чаші Генрі С. Гілла, яку він уфундував для цього чемпіонату 1936 року. З цього приводу відбувся бенкет Клюбу Повіту Сосквеганна Велей, в якому брали участь 40 кеддів як гості. Юрій Слободян є членом 45 Відділу Українського Народного Союзу.

ПРЕЗИДЕНТ СЛАВИТЬ ВИСЛІД ЛОНДОНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР НАЗВАВ ВИСЛІД ЛОНДОНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ „НАЙВИЩИМ ДИПЛОМАТИЧНИМ ПОДВИГОМ НАШИХ ЧАСІВ". ДОЛЛЕС ВЕРНУВСЯ З ЛОНДОНУ У ПІДНЕСЕНОМУ НАСТРОЇ

Денвер. — „Секретар Доллес, співпрацюючи з іншими закордонними міністрами, — зробив один із найбільших дипломатичних подвигів наших часів з уваги на можливості того порозуміння для скріплення безпеки, миру й добробуту в Европі, з безперечною користю такого розвитку справ для З'єдинених Держав і для решти світу" — заявив президент Айзенгавер про Лондонську конференцію, яка закінчилася в останню неділю договором 9-ти західних держав про признання Західній Німеччині суверенности, дозволення їй озброїтись та прийняття до політично-військового бльоку з Заходом. — „Ми всі маємо підставу тішитися вислідом тієї наради. Показується, що договір, осягнений на Лондонській конференції — коли він буде ратифікований — зберігає найбільші вартості з первісного проєкту Европейської Спільноти. Те порозуміння становить очевидячки велику обітницю скріпити й об'єднати заходи щодо безпеки західніх европейських народів, включно з Західньою Німеччиною, як також скріпити дуже поважно фронт в обороні миру" — сказав далі президент Айзенгавер. Він ствердив одночасно, що безупинно під час тривання Лондонської Конференції, він, президент, стояв у безпосередньому контакті з державним секретарем Доллесом у Лондоні, і так само розмовляв із ним уже телефонічно після повороту Доллеса до Вашинґтону.

Державний секретар Доллес вернувся з Лондону у знаменитому настрої і негайно після свого приїзду склав заяву, що З'єдинені Держави будуть співпрацювати у практичному виконанні постанов Лондонської конференції, які у великій мірі лежать також в державному американському інтересі. Пригадавши найважніші точки Лондонського договору, про які ми вже вчора повідомляли, державний секретар підкреслив, що в Лондоні самі европейські країни взяли були ініціятиву щодо взаємного порозуміння і самі довели до нього. Доллес ще раз висловився з признанням про ролю Англії в новій оборонній системі Заходу.

Одночасно з текстом заяви президента Айзенгавера про Лондонську конференцію подано до публічного відома вістку про скликання до літньої резиденції президента Айзенгавера штабу політичних співробітників з Державної Ради Безпеки. Рада Безпеки зійшлась була два тижні тому. Нарада політичних членів Ради Безпеки зійшлась була два тижні тому.

Тіто хоче стати посередником на Сході

Београд. — Юґославський президент Тіто заявив, що коли б його попросили, то він не відмовився б посередничати між жидами й арабами у заведенні тривкого миру на Близькому й Середньому Сході. Тіто підкреслив, що хоч раніше юґославсько-арабські взаємини не були найкращі, проте тепер вони поліпшились. Нав'язуючи до своєї плянованої подорожі до Індії і Бурми, Тіто підкреслив, що єдиною ціллю цієї подорожі має бути використання всіх можливостей для замирення в обширах, де існують сусідські сварні і де панує напружена атмосфера. При цій нагоді Тіто славив індійського прем'єра Неру за його миролюбну політику. Тіто сказав це все у промові, яку виголосив перед 70,000 слухачами в Дубровніку з нагоди 10-річчя визволення цього міста з-під нацистської окупації. У своїй промові Тіто нічого не сказав про справу Трієсту: договір у цій справі між Юґославією і Італією має бути підписаний буцімто вже в найближчих днях.

Комуністичний шпигун підривав безпеку Франції

Париж. — Центральною фігурою в останній шпигунській афері у Франції став французький журналіст Андре Баран, який раніше працював у Тунісії і там познайомився з колишнім генеральним резидентом Тунісії, Жаном Моном, який став секретарем Ради державної оборони у Парижі. Жан Тюрпен і Рожер Лябрюс давали інформації Баранові, а той передавав їх до головної кватири комуністичної партії Франції. Баран, що втік був на провінцію, заломився після свого арештування і склав дуже широкі зізнання, з яких поліція оприлюднила тільки деякі нечисленні подробиці. Зокрема Баран заперечив, начебто працював на дві сторони: для комуністів і для комісара поліції Діда. Він дав Дідові протокол одного дуже важливого таємного засідання Ради державної оборони з доручення проводу комуністичної партії, на доказ, що комуністична партія має доступ до всіх державних таємниць. Цей тактичний хід мав на цілі ще більше „зм'якшити" французький уряд, щоб він пішов на злагоду з комуністами на Женевській конференції.

В СВІТІ

● **Папа Пій XII** прийняв, всупереч пораді свого лікаря, проф. Ріккардо Лізі, 5,000 паломників на збірній авдієнції у своїй літній резиденції в Кастель Ґандольфо. Папа, який має тепер 71 рік, промовляв до паломників п'ятьма мовами, після чого благословив їх і повівав рукою у відповідь на овацію збоку паломників.

● **Августін Мунов Грандес**, еспанський військовий міністер, відлетів з Еспанії до З'єдинених Держав на 3-тижневі відвідини. Після 2-денної офіційної візити у Вашинґтоні і нарад з американськими високими військовиками, він виїде на оглядини найважніших американських військових споруд.

● **Польська еміґрація**, зосереджена головно в Англії, розпочала пропаґанду, щоб до оборонної системи Заходу прийняли також і ті зорганізовані еміґратські сили зі Сходу Европи, які бояться як комуністів, так і німців. Польська Національна Рада, яка при теперішній польській кризі, коли властиво нема екзильного президента, є керівним чинником на еміґрації, вислала 9 державам, що засідали в Лондоні, відповідний меморіял.

● **У Дортмунді** в Німеччині завалилось руштовання в підземному коридорі вугільної шахти. Дев'ять робітників згинули, а багато інших поважно ранені.

● **На осінні торги** в Західньому Берліні прибуло впродовж одного тижня 94,000 відвідувачів із Східнього Берліну. В останню неділю приїхали 14,000 осіб.

● **Два американські вояки**, що вернулись із Чехословаччини, де тримали їх під закидом шпигунства, схопивши в прикордонній смузі, оповіли, що чеські комуністи погрожували їм 10-літньою в'язницею, якщо вони не виявлять деяких військових таємниць. Чехи найбільше цікавились американськими атомовими гарматами, які стоять в Західній Німеччині.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОСИЛЕНИЙ ЗАХІД

Коли проголошено Лондонську конференцію міністрів закордонних справ дев'яти західних держав, то ніхто не заповідав, що вона стане „історичною", як це бувало досі з іншими такого роду міжнародними нарадами. Мабуть тому вона готова стати справді „історичною". Лондонський договір підписували старі дипломати (як звідомляють американські кореспонденти) з великим хвилюванням, у вірі та переконанні, що сталася велика подія в історії Европи, і то на шляху її об'єднання. Бо тільки через об'єднання можна осягнути ціль теперішній загрозливий час і властиву ціль, до якої змагали в Лондоні, а це — справжню оборону проти совєтської агресії.

Ще може заскоро витягати з цієї великої події якийбудь дальші висновки. Французький парлямент може ще відкинути Лондонський договір, хоч це сумнівне. Французький прем'єр, Мендес-Франс, не буде цим разом „невтральним", а поставить справу так, або ні, себто — або парлямент прийме Лондонський договір і він надалі залишається прем'єром або уступає, коли справа буде вирішена негативно. Він також перестеріг французький нарід через радіо з Лондону, що коли б Франція відмовилась від цього договору, то вона стоятиме одинцем. Отже можна припускати, що Лондонський договір буде таки ратифікований всіма заінтересованими державами.

У Лондоні не заважила так дуже Франція, як Англія, що рішилась на справжній історичний крок, зрезигнувавши з свого 300-літнього „відокремлення" у відношенні до Европи. Як відомо, Англія змагала завжди до такого збалянсування сил в Европі, де вона була б рішальним чинником, кидаючи свої сили в той, чи другий бік. Цим разом Англія ввійшла в Европу, як один з її чинників, і то таких, що напoлягають на її об'єднанні. Звідси побільшення англійської військової сили на европейському континенті стало для Франції одночасно забезпеченням проти озброєної Німеччини та її домінації. Заважило тут теж і запевнення представника З'єдинених Держав, що американські війська залишаться в Европі доти, поки існуватиме загроза.

Але найбільше зискала в Лондоні Західня Німеччина, і то завдяки розумній поведінці канцлера Конрада Аденауера, що поступився Франції в справі контролі німецького зброєння. Німеччина стане тепер суверенною республікою і 15-им членом Північно-Атлантійського Договору, а з весною зможе мати вже свою регулярну армію, яка дійде до 500.000 вояків і стоятиме до диспозиції Заходу в його обороні проти Совєтів. Коли б у Західній Німеччині вдержалася надалі така влада, яка є тепер за Аденауера, то вона ще більше зискає, як під військовим, так і під економічним оглядом. Буде це побільшене і німецьке летунство, зросте німецька фльота. Тільки залишки нацистів можуть спинити цей процес. До того ж, як Німеччина зговориться з Францією ще й щодо Зарської области, то може прийти навіть і кінець традиційній німецько-французькій ворожнечі. Все це події великого значення. Вони перекреслюють у великій мірі останні кремлівські розрахунки, що спиралися на совєтські успіхи, осягнені в Женеві, як і тому, що французький парлямент відмовився від дебат над Европейською Оборонною Спільнотою. Але тепер склалося так, що Лондонський договір дає ще більше, як могла дати Европейська Оборонна Спільнота, яка не втягала Англію в Европу так тісно, як це тепер сталося.

У Лондоні державний секретар Доллес поводився дуже коректно. Як тільки прибув, зараз відбув конференцію з французьким прем'єром Мендес-Франсом, що зробило добре враження в Франції. Усі заслуги за успіх конференції признавав Доллес британським міністрові закордонних справ Ідені, а вертаючись до Америки заявив представникам преси, що Лондонська конференція була „історично важливою" і осягнула ті головні цілі, до яких змагали З'єдинені Держави шляхом Европейської Оборонної Спільноти.

Немає найменшого сумніву, що успіх Лондонської конференції є також і успіхом закордонної політики президента Айзенгавера та державного секретаря Доллеса.

ТИЖДЕНЬ ПРЕСИ

В днях від 1-го до 8-го жовтня вся Америка відзначає т. зв. Крайовий Тиждень Преси. Багатомовний з цього приводу лист президента Айзенгавера, звернений „до газет країни". Президент в своєму листі стверджує:

„Вся нація прилучається до редакторів, видавців і кореспондентів цієї країни у відзначенні Крайового Тижня Преси. Немає більш конечної інституції для нашого способу життя, як вільна преса. Як ознака вільного уряду, вільна преса є першим джерелом сили того уряду. Вона інформує нарід так, щоб він міг добре виконувати свої громадянські обов'язки. Вона забезпечує його і вибраних ним представників широким засягом фактів і опінії, що їх повинні обмірковувати всі ті, якими залежить на добробуті нашої країни. Всі ті, що змагаються за те, щоб Америка була поінформована, можуть мати сатисфакцію із свідомости, що вони дають могутній вклад у справу волі. Вони добре заслуговують на пошану, вдячність і підтримку збоку всього нашого народу".

Так оцінює пресу і її завдання та ролю теперішній голова цієї країни. Так її розуміє й американський нарід, доказом чого є мільйонові тиражі американських газет, загальна пошана до преси та її працівників. Преса бо є співтворцем американського способу життя, американської системи і американського добробуту. Вже від піонерських часів в кожній або майже в кожній американській громаді найголовнішу ролю грали п'ять осіб: священик, учитель, лікар, редактор, ну й шериф.

З другого боку, американська преса також здає собі справу з тих величезних обов'язків і відповідальности, що лежать на ній у вільному суспільстві.

Українська преса в Америці має всі причини пишатись тим, що й вона належить до тієї американської преси, яка заслужила собі таке високе признання президента Айзенгавера, що його цілком певно поділяють великі маси народу. Правда, ми належимо до *т. зв. чужомовної американської преси*, але це в нічому нас не дискримінує і не зменшує до нас уважливости збоку уряду й загалу американського суспільства. На це можна було б навести безліч конкретних прикладів і доказів.

Українсько-американській пресі відкриті тут усі ті шляхи і можливості, що їх мають і англомовні газети. А якщо є будь-яка дискримінація, то виключно з нашого власного боку, з боку нашого суспільства та нашого читацького загалу. Бо від нашої преси вимагається максимум, при мінімальній увазі до неї. Візьмім малий приклад: „Свобода", проіснувавши тут понад 60 років, належить до найстарших американських газет („Ню Йорк Таймс" недавно відзначав своє 100-річчя) і вона широко відома в усіх галузях американського уряду та американського суспільства. Очевидно, що її вплив і значення були б куди більші, якби вона могла мати свого постійного представника у Вашингтоні, якби могла користуватись наймодернішими засобами газетної та кореспонденційної техніки, якби могла виходити постійно бодай на восьми сторінках — і багато інших „якби", що перестали б існувати, коли б було здійснене тільки одне з них: якби наш загал мав зрозуміння до цієї преси та її завдань і допомагав її здійснити. Тоді на конференції УНС не відкидали б пропозицію збільшити передплату на „Свободу" до мізерних 60 центів місячно, але встановили б за неї ту мінімальну ціну, яку треба платити за кожну американську газету; наші товариства і організації та підприємства не надсилали б оголошення тільки у виїмкових випадках, але в своєму власному інтересі давали б їх самі постійно і не з пропозиціями друкувати їх безплатно або майже безплатно, але платили б за них бодай приблизно таку ціну, як треба платити в англомовних газетах; кількість передплатників „Свободи" в нашому мільйоновому суспільстві не виносила б 20,000, але бодай у п'ять разів більше; пожертви на пресовий фонд, фундації і т. п. не були б рідкістю і ласкою, але обов'язком і свідомістю. Коли б тільки ці „якби" були здійснені, тоді для самої „Свободи" не існували б жадні „якби", а користь з того для нашої спільноти і для української справи була б незрівняно більша.

Саме впродовж того місяця, в якому припадає „Крайовий Тиждень Преси", „Свобода" веде свою, ухвалену конвенцією, кампанію за добровільну доплату до передплати та за пожертвами на пресовий фонд, призначений зокрема на вдержання та дальшу розбудову започаткованого вже видання дитячого журналу „Веселка". Наша суспільність, зокрема десятки тисяч членів УНС та читачів „Свободи", мають добру нагоду прилучитись до твердження президента Айзенгавера і виявити „пошану, вдячність і підтримку" своїй рідній газеті.

АНДРЕЙ ЯНУАРОВИЧ ВИШИНСЬКИЙ

„В одному всі делегати Об'єднаних Націй глибоко переконані: що Вишинського, як кожного іншого совєтського делегата, Москва могла б легко заступити кимсь іншим. Але, як довго він тут є, він залишається центром уваги всіх учасників і на терені ОН про нього складається погляд, як про щось направду невинне, хоч і перчене, як про милого старого джентлмена. Люди, які весело підходять до Вишинського, не думають про його життєпис. Можна напевно припускати, що ті, яких він вислав на смерть, не вважали його за такого милого джентлмена; не був він також джентлменом у відношенні до румунів і латиші не думають про нього, як про особливо милу людину".

Так описує байдужу, а частинно прихильну атмосферу, яка оточує Андрея Вишинського в скляних стінах палацу Об'єднаних Націй, А. М. Розенталь, який вісім років працює як кореспондент „Ню Йорк Таймсу" при Об'єднаних Націях. Він, приглядаючись Вишинському, який вісім років є постійним представником СССР у цій найвищій міжнародній організації, не має у відношенні до цього 70-літнього большевика ніяких ілюзій. Він тільки подивляє Вишинського, яким це чудом-дивом вдалося Вишинському дожити до нинішнього дня, коли він — логічно беручи — давним-давно повинен був перенестись у вічність. Він же ж не має пролетарських предків, а, навпаки, походить із напівшляхетської, напівдрібноміщанської родини. Його один предок був навіть „бароном священного римського цісарства", а сам він студіював право і був адвокатом за царських часів. Він зробив теж кардинальну помилку, бо в перших тижнях революції зорієнтувався на меншовиків, чого дехто з кремлівських достойників йому досі не забув, судячи з погірдливого вислову Молотова, що Вишинський — це „меншовицький адвокат". Мало того, він поробив багато помилок, що кожний з таких промахів був би скрутив голову не одному закордонному міністрові демократичної країни. Напр., він виступив раз із чванькуватою заявою, що Совєтський Союз зрізує гори й очищає ліси атомовою енергією, — після чого Москва спростувала, що таке користування атомовою енергією це покищо тільки мрія. Зараз після війни він обурив італійських комуністів своїм „цвішеруфом", що італійські вояки — ліпші під час утечі, як під час бою. В 1951 році він дав знаменитy зброю в руки американських дипломатів своїм голосним тоді висловом, що — мовляв — він так сміявся, вислухавши американську пропозицію про роззброєння, що не міг від сміху спати. Він поставив у надзвичайно незручну ситуацію мадярський сателітський уряд, коли заявив, що „чинні" військові й правничі чинники розглянуть справу збитих над мадярською територією американських летунів. Він з місця відкинув американську пропозицію, щоб обидві воюючі сторони в Кореї порозумілись це перед мировою конференцією, — а китайські комуністи здезавували Вишинського й прийняли таку ідею. Але кожного разу після такої компромітації Вишинський умів якось викрутитись перед своїми московськими „босами" і втриматися на поверхні.

Правда, він старався всіми силами здобути собі ласку. Приставши до большевицького руху, він, як адвокат, дав використати себе для ролі прокуратора у масових процесах проти своїх учорашніх приятелів-меншовиків, висилаючи їх масово на смерть. Знаючи, що він буде „старатися" більше, як якийсь дійсний старий большевик, Москва вислала його в кінці другої світової війни до Румунії, щоб зробити там „порядок" з королем і залишками конституціоналізму. Всадовивши там комуністів при владі, ще більшу чистку перевів Вишинський у Латвії, просто заславши президента Карліса Ульманіса на Схід і так „переконавши" латиський нарід про користі „добровільного" прилучення цієї країни до СССР! Коло 34,000 латишів Вишинський вислав з легкою совістю під кулі або в тундру. Проте не раз Дамоклів меч висів над його чолом. Він знав це, коли, наприклад, в 1949-му році сховався у чеський військовий санаторії, проголосивши причеться, що важко хворий на нервовий розлад. Через кілька днів після того, коли, мабуть, дістав вістку, що ситуація в Москві змінилась на його користь, він заперечив, начебто взагалі був хворий, і вже за місяць став міністром закордонних справ. Правда, після смерти Сталіна здеградовано його зочно на становище заступника міністра закордонних справ.

Вишинський має в Москві таке довір'я, що йому, як мало кому, дозволили приїхати до Ню Йорку з дружиною і донькою. Він почуває себе тут певно на нюйоркському ґрунті, що просив Генерального Секретаріят Об'єднаних Націй не давати йому ніякої особистої охорони. Правда, один совєтський кремезний чоловік ходить за ним, як тінь, але зрештою він не має чого лякатися, бо не є дійсним речником і експонентом Совєтського Союзу: це загальновідома правда, що коло Вишинський „великий" за кордоном, то він є нуль в Москві і не має компетенції ані формувати совєтську закордонну політику, ані приймати на власну руку будь-які важливіші рішення. В усіх, навіть другорядних справах він звертається за вказівками до Москви. Він ловко вміє вирикнути на терені Об'єднаних Націй в роках, коли бив п'ястуком об стіл, кричав, або солодко всміхався і грав ролю привітного старшого пана. Він залишився першорядним промовцем і їдким полемістом, але втратив давній темперамент і давню бистроту ума. Він має тепер 70 років і, мабуть, у зв'язку з тим його він ком напередні попередньої 8-ої сесії Об'єднаних Націй прощались із ним його кур'туазійні колеги з ОН називаючи, переконані, що він більше не вернеться.

Однак Вишинський вернувся і на 9-ту сесію Генеральної Асамблеї і під диктатом свого зверхника Молотова з Москви має демонструвати тут „миролюбну" політику СССР, наставлену водночас на розкладання Заходу і на щораз дальшу експансію коштом вільного світу. Свої персональні й дипломатичні успіхи він завдячує свому давньому акторському талантові, що його зберіг по нинішній день.

ХМІЛЬ

(З життя залишенців)

Ще сл. п. професор Верхратський вчив мене, що таке хміль. А опісля, як я носив на плечах кріса, а на шапці австрійську „ружу", побачив хміль на Волині. Однаце, нас інтересували тоді більше стовпи та дроти, бо ними скріплювали ми наші стрілецькі ровн. По роках тільки врядигоди приходив мені хміль на думку. Колись у Райха, опісля в Клярці та Бізанца на Львівському ринку.

Але доля загнала мене з-над Полтви над Дунай. І тут, коли скінчилося сльотне літо, почув я знову слово „хміль". І то не раз і не два. Сотні разів і на кожному кроці. На площі серед оселі, в крамницях, під церквою. Для „чужинців без батьківщини" прийшли жнива. Що мало руки і ноги, їхало „на хміль".

І як колись з наших гір та підгір'я їхали на подільські шляхетські лани робити „за сніп", так сьогодні їздять „авсленд ери" на баварсько-баварські горби робити „за кошики". За один кошик хмелю — одна бляшка, за одну бляшку — одна марка. Рахунок легкий і чистий. До цього харчі і мешкання, так, як колись „за сніп". Праця від ранку до ночі, бо бляшок треба придбати якнайбільше. Пересічно 10-12 на день.

Хвалять собі хміль. І ті, що поїхали, бо хочуть заробляти, і ті, що залишилися вдома, бо менше стало „політикантів", і бавери, бо пригадуються їм часи, як то за Адольфа працювали в них „ости", а вони „лебенсравм" здобували. Одначе не всі. — „Хай той хміль на дротах повсихає, а авслендерів" з-над Вісли не хочу й на очі бачити. Не хочу і по всьому!" заклинався не один бавер.

Коли хмільні жнива кінчаються, то не плетуть вінків, як у нас колись з пшениці. І пісень не співають, і музики на тоці не грають. Тільки бавери міняють бляшки на марки, саджають „авслендерів" на бульдоги і — гайда до поїзду! А в поїзді думки розми літають. І на це треба і на те придалося б, зима ж бо йде. Може щось із „Зудаку" капне, може на Різдво щось „арбайтсамт" докине і якось воно буде — потішають себе заробітчани.

Є різні хмелярі. Одні ще з тиждень після того, як поміняють бляшки на марки, ходять захмелені. А є й такі, що їх „пех" переслідував. От вибрався і цей, що завжди по оселі з паличкою ходить. Взяв вилинялу іровську ковдру, ще якесь дрантя і поїхав. Обскубував хмільні шульки, деще бляшанок придбав. Але прийшов день, коли суспільна опіка „пенсію" видає. Поїхав цей з паличкою додому, забрав гроші і назад на хміль. Їздив наш Паличка щоєр три дні, на стаціях ночував, без „феніка" залишився. Забув як називається стація, село і „його" бавер. Тямив ще, де мешкає, і ледве живий повернувся додому.

Поверталися хмелярі, і зустрів Паличку Безпальний.

— Пане Паличко, а ви чого не поїхали, далі?

— Е, чого не поїхав!? — і розказав свою пригоду.

— Та я в тім самім селі робив, що й ви, ас видів, ви мене видів, було піти до мосі, то була б вам сказала, де я роблю — товкмачив Безпальний.

— Правда, правда — прошепотів Паличка.

В неділю посідали Паличка і Безпальний на поїзд і поїхали бляшки міняти.

— І як ви, пане Паличко, могли забути, де ви робили?

— Аліт яка червона стація і тополі коло неї. Та ви ще й голова в нас!

. Голова одної української установи...

Василь Бачинський

ДЕЩО НОВОГО З ЛЕТУНСТВА

Президент Айзенгавер недавно сказав, що найкраща оборона нашої держави полягає в здатності її національних сил відповісти агресорові швидшим та могутнішим протиударом, ніж всілі зробити це сам агресор.

При наявності агресора вибух, що стався в Ірошімі, може повторитися і в інших точках земної кулі, а тому не дивно, що розробляючи можливості практичного застосування атомової енергії в мирному будівництві, американська наука і техніка рівночасно змушені уділяти багато уваги продукуванню найбільш ефективної зброї для оборони, як своєї батьківщини, так і вільного світу. Знаючи, що лишень літаки можуть загнатися в глибоке запілля ворога, викликаючи паніку серед населення, руйнуючи промислові об'єкти, комунікаційні центри та взагалі паралізуючи все життя, — що лише летунство мусить прийняти на себе удар чужих літаків з вантажем атомових бомб, американські військові кола спеціальну увагу звертають на розвиток летунства.

Які ж опубліковані осягнення мають ЗДА в цій ділянці?

Потреба у великих летовищах для старту та приземлювання літаків довгий час творила проблему в масовому використовуванні їх морськими збройними силами, бо ж площа літаконосця досить обмежена. Напровесні 1954 р. Морське міністерство дістало до вжитку двох типів літаків винищувачі: The Lockheed XFV-I та Convair XFY-I. Ці літаки, не потребуючи спеціяльної площі, вертикально здіймаються в повітря, потім переключаються на горизонтальне положення і летять з дуже великою швидкістю. Приземлюючись, вони знову переходять у вертикальну позицію і „сідають" на хвіст. Рівновагу при стоянці літаків на хвостах забезпечують чотири ребра, розташовані в формі літери „X". Обидва літаки мають мотори Аллісона, що властиво є турбінами, близнюками з пропелерами, які обертаються в протилежних напрямках. Головна різниця між обома типами літаків полягає в будові крил: The Lockheed має короткі та прямі, а the Convair — у формі грецької літери „дельта". Між іншим, над проблемою вертикального старту і приземлення літаків працювали й німецькі вчені ще під час останньої війни, але, як і багато інших цінностей, їх проєкти потрапили до большевиків. Невідомо, в якій мірі змогли большевицькі конструктори скористати з цих матеріялів.

В Америці людське життя цінується дуже дорого. Для того, щоб звести до мінімуму втрати в летунах під час небезпечних експедицій, американські вчені звернули особливу увагу на конструкцію т. зв. безпілотних літаків. Фірма Мартин Ко з Балтимору будує літаки-роботи типу бомбовиків („Матадор" В-61).

(Закінчення на 3-ій стор.)

Е. Гайдарівський

НЕПРОШЕНИЙ ГІСТЬ

(Оповідання)

(4)

Часом Іванові хотілось побалакати, пожартувати і тоді він повертався до свого сусіда, чудесної вдачі людини, полтавця Гніденка. Маленький чоловічок, що його б можна углбати у дві жмені, худий пастилки, що його обличчя залишився самий гострий ніс, сива найкачена щетина вусів і борода та сірі жваві оченята, — того тільки й чекав, щоб із кимось поговорити. Він міг цвіріньками, як молоденький горобчик, без кінця, але його мова була беззмістовна, одноманітна і слухати на його щебетання не хотілося.

— Оце прийду я в своє село, — теревенив Гніденко, — а жде споночіє.

— А може й світатиме, — сказав Іван, усміхнено дивлячись на завзятого сусіда.

— Підійду я до своєї хати, — вів мову Гніденко, — і тихенько отак постукаю у вікно: тук, тук, тук.

— А з хати чийсь голос басом і запитає: „А кого там чорти притаскали?", — знову втрутився Іван, удавши, як саме гудітиме той бас із хати.

Гніденко аніяк не переймався заввагами.

— Ти слухай, Іване, як воно буде далі. Підійде жінка до вікна, а я їй і скажу: „Парасочко моя, відмикни двері, це я, Гаврило, чоловік твій"...

І він до найменших подробиць розмальовував майбутню зустріч з дружиною і дітьми, з родичами і знайомими, і все виходило лагідно, приємно і гарно, і Іванові хотілось, щоб усе так воно й сталось, як того собі бажав Гніденко, та певно так воно й станеться.

— Я за свою жінку не боюсь, — мабуть у відповідь на Іванів натяк, сказав Гніденко. — Якщо жінка любить свого чоловіка, то вона ніколи не зрадить його. А ти, мабуть, за свою жінку боїшся? Не бійся! Вона жде тебе, Іване. Ох, як вона жде. Дні і ночі лічить, коли ти повернешся!

— Жінка не жде мене, — сказав Іван. — Та я й не боюся. Бо я неодружений.

— Та що ти! Не одружений!? — вигукнув Гніденко. Його очі вщерть були сповнені здивування.

— Не одружений, дядьку Гавриле. Не встиг.

— Не встиг! Га! Отакої! А як же воно так сталося, що не встиг? — співчуваючи Івановому лиху, бідкався Гніденко.

— Ніколи було, дядьку. То в школі вчився. Там не женячка в голові. А скінчив школу — послали працювати на Урал. Два роки ішачив інженером на одній електростанції, в невеличкому містечку. Не містечко, а калабаня. Люди там злі, як чорти. Їдять одне одного поїдом. А електростанція ще краща. Чистісінько тобі розтелiпаний вітряк. З неї тільки вимотав. Не знав ні свят, ні вихідних днів. Аварія за аварією. А скінчилось п'ятьма роками. За шкідництво.

— Отакої! — від здивовання ляснув долонями Гніденко. — П'ять років! За шкідництво! А я три дістав був. Теж за шкідництво. За коней колгоспних. Передохли, як мухи восени. Забрано тоді людей з колгоспу більше, як подохло коней. То й мені три роки дали. Якось витримав. І я ніп не протягнув би. Та це нічого. Адже ми живі, правда? Живі, скажи Іване?

— Живі, дядьку Гаврило. І вже на волі. Додому їдемо, дядьку Гаврило!

— А до кого ж ти їдеш, як жінки не маєш, Іване? Без жінки людині їхати нікуди.

— Не турбуйтесь, дядьку Гаврило. Я маю куди їхати. У мене є батьки, брати, сестри. У Дніпропетровську. Дружна наша родина.

І Федоренко розповідав, як він в таборі, підраховуючи ті дні й години, що це залишилось йому бути ув'язненим, склав собі плян на своє недалеке майбутнє, на перший час, як опиниться на волі. Плян дуже простий і цілком практичний. Полетить Іван додому, тільки додому, в рідне гніздо, де народився він і виріс. Там Івана переодягнуть, позбудеться нужі, що пов'їдалась у шкіру, відживиться, там він почує, хоч завжди й насміхуватe, але тепле батьківське слово, відчує материну ласку, братерське співчуття, сестрину опіку. Це все у Івана було природньо пов'язане з розумінням волі, як розуміється дерево із шелестом листу, як розуміється квітка з тонкими її пахощами.

Гніденко уважно слухав і схвально похитував головою.

— Одно мене непокоїть, — казав Федоренко. — Кілька разів писав я з табору, а відповіді не одержав. Можа з нашими щось трапилось?

— Не відповіли?.. — здивувавшись, цмокнув синіми губами Гніденко.

— Не відповіли, дядьку Гаврило. Поки на волі був, то листувався з усіма родичами. А потрапив до табору, то всі, як змовившись, відцурались мене.

— Того не може бути, — казав Гніденко. — Твої листи в таборі покрупили. А дома за тобою і досі тужать.

— І таке може статись, — непевно погоджувався Іван.

— Так воно і є, — палко запевняв Гніденко. — Так і є. Їжджай простісінько до своїх, і" побачиш, з якою радістю тебе приймуть. Як блудного сина.

— Справді, я — син блудний. Сім років дома не був.

— Сім років, — повторив Гніденко. — Гарний шматок часу.

— Та й тепер їжджай і оглядайся. Обмеження маю, — додав Федоренко.

— Обмеження — дурниця, — сказав Гніденко. — А куди ж тебе?..

— До Прилук.

— До Прилук. Гарне місто. Махорки там скільки хочеш. Отам уже накуришся. Одначе, хай вони скажуться ті Прилуки. Вони не втечуть. Паняй простісінько до своїх. Нехай хоч зашпари з душі відійдуть.

— І я такої думки, — сказав Іван.

А поїзд гркотів залізними суглобами і летів на захід. І кожна перебута у вагоні доба майже на тисячу кілометрів наближала пасажирів до їхніх хат.

У перші дні своєї подорожі ці пасажири вважали увесь світ за своє подвір'я, а сонце за свою власність і готові були один одного обіймати і на віки-вічні брататься.

Та поволі і непомітно, з кожним днем настрій їхній осідав, як осідає намул в скаламученій рибалками воді; люди почали себе бачити такими, як вони є, без ніяких ув і намагались заглядати в своє майбутнє.

Цю зміну настрою і думок Іван помічав не так на собі, як на своєму супутникові, Гніденкові. Непохитний оптимізм поступово змінився зневірою і в'їдливим скептизмом. На якійсь станції побачив він дівчинку, що ходила біля вагонів і простягнула до вікон свої тоненькі рученята, просила милостині. Хтось їй кинув білу монету.

— Ти дивись, — штовхнув Гніденко ліктем Івана. — То тут є ще бідніші, як ми.

Побачив міліціонера на пероні, і на його адресу вислонив прислів'я: за наше жито та нас і побито. Пройшла людина з течкою, і цього Гніденкові було досить, щоб він знав, що в тій течці лежить кусень ковбаси, шматок хліба, півлітра горілки і списки неблагонадійних громадян.

„СВОБОДА" КОЖНОГО ДНЯ ПАМ'ЯТАЄ ПРО ВАС; ЗГАДАЙТЕ ХОЧ РАЗ ПРО НЕЇ І ПОШЛІТЬ СВОЮ ДОБРОВІЛЬНУ ДОПЛАТУ ДО ПЕРЕДПЛАТИ ТА ПОЖЕРТВУ НА ЇЇ ПРЕСОВИЙ ФОНД!

Володимир Барагура

СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ ДО РОЗБУДОВИ „ВЕСЕЛКИ"

Дитячий журнал „Веселка" став дійсністю. Перше його число появилося 15-го вересня, друге готується на 15-го жовтня. Вже перше число „Веселки" знайшло живий відгук поміж його читачами — дітьми й старшим громадянством. До редакції надійшло багато листів від дітей, їх батьків, від учителів, виховників, мистців, священиків, навіть від старих віком людей, які малих дітей не мають. Були телефони, були й усні передання вражень і завваг про „Веселку". Поплили перші грошові пожертви на пресовий фонд „Веселки" від дітей, окремих громадян і організацій. Це зацікавлення дитячим журналом показує, що справа має загальногромадське значення.

Всі, що забрали голос у зв'язку з появою „Веселки", однозгідно стверджують, що такий журнал необхідний, що був останній час взятися за його видання, що він у великій мірі спричиниться до скріплення національної свідомости та збереження морального з д о р о в'я нашого молодого покоління, а тим самим до забезпечення майбутнього нації. Хоч автори листів і усних передань про „Веселку" не скривають своїх критичних, зрештою завжди конструктивних і доброзичливих зауважень, всі однозгідно позитивно оцінюють ідейну цілеспрямованість, відповідний добір та задовільну літературно-мистецьку, виховну й дидактичну вартість матеріялів, вміщених у „Веселці". Діти радо читають журналик, навіть вивчають деякі речі напам'ять, розв'язують загадки виказують свою радість з появи газетки, ждуть появи нового числа, присилають на пресовий фонд свої дрібні ощадності. Учителі деяких шкіл і курсів українознавства ввели „Веселку" в програму навчання. Деякі радіопрограми включають матеріяли з „Веселки" в свої радіомовлення для дітей і ведуть кампанію за підтримкою дитячого журналу. Це свідчить, що р е д а к ц і я й співробітники „Веселки" зрозуміли потреби українснької дітвори, відчули її бажання та пішли по лінії її заінтересувань.

Коли зміст „Веселки" малі й старші читачі вважають назагал гарним і цікавим, то їх критичні зауваги стосуються таких моментів, головно зовнішнього характеру, а саме: 1) усамостійнення журналу, 2) лихої якости паперу, 3) малого об'єму журналу, 4) відсутности кольорових ілюстрацій, або принаймні кольорової обкладинки.

Редакційна колеґія „Веселки" може взяти на себе відповідальність за матеріяли, вміщувані в журналі, бо при наявності тих письменницьких сил, які згуртувалися довкола „Веселки", можна вже тепер зоповнити добрякісним літературно - мистецьким виховним і дидактичним матеріялом не 8 чи 16, але 24, а навіть 32 сторінки. За цю ділянку праці редакційна колеґія може прийняти теж позитивну критику читачів, бо вона лежить у межах її спроможности й від неї залежна. Члени редакційної колеґії й співробітники роблять усе, щоб в існуючих умовах дати нашій дітворі якнайкращий журнал. Для тієї цілі вони віддають свої вільні від заробіткової праці на прожиток години, призначені на особисті справи й відпочинок. Але жертовна праця одиниць не заступить матеріяльних потреб і коштів, зв'язаних з видаванням журналу. І ця друга ділянка — сама основа існування, тобто матеріяльна база, об'єм, зовнішня шата дитячого журналу лежать поза спроможностями редакційної колеґії і навіть видавництва. Чому? Про це була докладно мова в редакційних статтях „Свободи" у межах кампанії за пресовий фонд „Веселки". Коли по лінії матеріялів, тобто по духовій частині журналу громадянство й читачі можуть мати претенсії то редакції, співробітників та видавництва, то по лінії фізичного існування, тобто матеріяльній частині, справа мається навпаки: видавництво й редакція „Веселки" виступають тут з претенсіями до громадянства. Ця справа лежить виключно в його руках. Дальше існування, усамостійнення, розбудова, техніка друку журналу залежить від громадянства. Тільки про його допомозі, при спільній праці всіх зацікавлених чинників — УНС, видавництва „Свобода", редакції „Веселки", читачів і нашого загалу, можна цю справу позитивно розв'язати.

Дехто вважає, що весь матеріяльний тягар видання „Веселки" повинен нести У. Н. С. Погляд неслушний: справа виховання молодого покоління — це не лише справа УНС, чи його членства. Це справа всього українського громадянства, і того, що в лавах УНС і того, що поза ним. УНС дав ініціятиву і забезпечив „Веселку" початковими фондами, щоб дати громадянству час включитися в акцію пресового фонду дитячого журналу. Якщо ця справа тепер не матиме успіху, справа дитячого журналу могла б буди закопана раз назавжди. Бо хто не взявся б за її реалізацію, без матеріяльної підтримки загалу нічого не вдіє. А в тому випадку від громадянства не вимагається багато: бодай по два доляри. І цей основний фонд мусимо здобути. Бо коли буде запізно, знову, як уже не раз в подібних випадках, будемо питати: хто винен? На це питання вже сьогодні можна б дати відповідь: винні будемо ми самі!

УКРАЇНСЬКІ НОВИНИ НАД ТИХИМ ОКЕАНОМ

Катедра української мови.

Беркелі, Каліфорнія. — Спільними заходами місцевої Студентської Громади та теперішнього голови слов'янського відділу при Каліфорнійському Університеті, проф. Вацлава Ледніцкого, в слідуючому академічному році розпочинаються виклади української мови. В пляні є програма тільки на перші 2 роки, тобто основи і початкова граматика. Багато енергії приклала секретарка студентської громади Мирослава Томорук та д-р Володимир Гуцул, дослідник історії славістики.

Новий відділ УНС.

Спрінґфілд, Ореґон. — На зборах місцевих українців створено 285-й Відділ УНСоюзу і при ньому засновано Братство ім. Симона Петлюри. Головою відділу став Степан Хемич, заступником Василь Рибка, секретарем Людовика Рибка, скарбником Христина Пашечко, членами контрольної комісії Кл. Ш е в ч и н с ь к а та Єлисавета Шпанкин.

У Спрінґфілді, Ореґон, також засновано місійний осередок, який заходами місцевих українців та Української Православної Церкви в Портленді, Ореґон, піклується релігійними потребами невеликої громади. Минулого місяця осередок переіменовано на філію Української Православної Церкви в Портленді і обрано управу в складі: голова Петро Й. Паланюк, секретар Григорій Бражник, скарбник Юрій Скоченко, голова Контрольної Комісії Федір Шпанкин, церковний староста, Степан Паланюк. Б о г о с л у ж е н н я відбуваються в Спрінґфілді кожної останньої неділі місяця.

Український прапор в державному каледжі.

К о р в а л л і с, О р е ґ о н. — Під час відкриття інтернаціонального тижня, який влаштовується щороку, відбулося офіційне й урочисте передання державних прапорів Японії, Туреччини, Ірану, Сіяму, Австрії, Німеччини та України, які постійно вивішені в павільйоні націй серед прапорів інших держав, студенти яких вчилися або вчаться в Ореґон Стейт Каледжі. Під бурхливі оплески святочних зборів приблизно 4.000 студентів, український прапор передав студент політичних наук Степан Хемич, на руки президента каледжу, д-ра А. Л. Странда. При тій нагоді передано також англомовні книжки про Україну для бібліотеки каледжу. Книжки ці переслала централя Українського Конґресового Комітету Америки. Кошти на виготовлення прапору дала українська православна громада в Портленді, а прапор виготовила кооператива „Базар" у Филаделфії. В програмі тижня були чотири доповіді про Україну та дві 15-хвилинні радіопередачі на тему „Україна в сучасному й минулому", що їх виголосив студент С. Хемич.

Звання „мастер оф саєнс" у ділянці п р и р о д н и ч и х наук одержав Аполінарій П. Данилюк за працю „Кінґс Валлей". Як уродженець Ню Йорку, А. П. Данилюк був студентом університету в Сиракюз, де здобув ступінь „бечелер"-а, а опісля викладав географію в Ореґон Стейт Каледж.

Хроніка Портленду.

Портленд, Ореґон. — При 92 Відділі УНС в Портленді існує Братство ім. Івана Франка. Цей відділ нараховує приблизно 25 членів. Головою відділу є Володимир Бельський і секретарем Гавриїл Пелех. З ініціятиви членів відділу дня 3 жовтня (у неділю) після Богослуження в Українській Православній Церкві в залі церкви відбудеться академія в честь патрона братства, Івана Франка.

Спільними силами місцевих українців створено тимчасовий комітет, який веде підготовку для заснування в Портленді відділу УККА.

Богослуження і панахиду в пам'ять Симона Петлюри і Євгена Коновальця відправив 23 травня о. Іван Гончарів, парох Української Православної Церкви в Портленді. Змістовну та цікаву доповідь про життя Головного Отамана виголосив учасник Визвольних Змагань, інж. Нечай, який опісля ознайомив присутніх з рідкісними пам'ятками тієї доби, які йому пощастило винести з собою за кордон.

Жалібною Академією, на якій промовляли представники литовців, лотишів та естонців, і представник від хворого посадника міста Фреда Патерсона, комішенер Ерль, відзначено 21 червня 20-ліття голоду в Україні. Ухвалені під час академії резолюції втягнені до Конґресового рекорду на пропозицію незалежного сенатора із Ореґону, Вейна Морсе. Нав'язано зв'язки з представниками національних груп поляків і чехів.

Українська православна громада в Портленді.

Вже два роки існує в Портленді українська православна громада, біля якої згуртовано майже все тутешнє українське життя. Настоятелем Церкви є енерґійний та ще молодий віком о. Іван Гончарів. За винятком другої та останньої неділь кожного місяця, Богослуження відправляється що-неділі, поки що в сусідній сирійській православній Церкві св. Юрія Переможця о 10-ій годині під ч. 3830 на Саут Іст 62--ій Евню. Українська громада проєктує побудувати власну церкву. Дуже прихильно до українців ставиться місцева сирійська група, яка, не маючи власного священика, передала церкву для безкоштовного к о р и с т у в а н н я українцями. Члени сирійської групи часто відвідують Богослуження в українському обряді. Нещодавно перебрано церковну управу. Головою її став Волтер Новелл, секретарем Макар Хлестик, скарбником Іван Воронсберґ, головою Контрольної Комісії Йосиф Свічкар. При церкві існує гарний хор.

В пляні ще один місійний осередок.

Сіатл, Вашинґтон. — Заходами чисельно невеликої української громади в Сіатлю та Української Православної Церкви в Портленді тут засновується місійний осередок. Богослуження відправлятимуться в Сіатлю кожної другої неділі місяця в приміщенні місцевої грецької православної церкви.

В минулому році в Сіатлю засновано відділ УНС і Братство ім. Тараса Шевченка. Головою відділу є п. Демко і секретарем п-ні Шевченко.

Швидкорученко.

Дещо нового з летунства

(Закінчення зі стор. 2-ої)

якими керують з віддалі, починаючи з моменту їх старту і при поверненні їх на летовище. Такі літаки, крім мотора, для кращого старту підсилені ще й спеціяльним ракетним приладом-підсилювачем. Після того, як пальний матеріял згоряє, підсилювач падає на землю. Для „Матадора B-61" за летовище править мала рухлива плятформа довжини самого літака, але багато вужча за засяг його крил. Швидкість цього літака міряється категоріями найновіших ракетних літаків. „Матадор B-61" складається з 7 стандартних частин: носа, трьох частин корпуса, крил, металевого кожуха спеціяльної форми, що відбиває ворожі кулі, та інструментального агреґату, що приймає та виконує накази. Ці всі частини можна переховувати на складах в скринях аж поки настане потреба в літакові. Перші два летунські з'єднання „Матадорів B-61" з обслугою вислано на початку другого кварталу 1954 року до Німеччини.

Військові фахівці плянують створити велику сітку забезпеки промислових центрів та обох узбереж найновішими протилетунськими стрільнами „Ніке". Ці стрільна призначені спеціяльно проти надшвидкісних та високолетних (у стратосфері) бомбовиків. Для обслуги „Ніке" створено цілу систему автоматичних спостерігачів та сиґналізаторів і, якщо ворожий бомбовик долітає до певного пункту цієї системи стрільно випускається назустріч і досягнувши його вибухає. „Ніке" керуються з землі і перевищують швидкість будь-якого типу літака. У вишукуванні цілі та влучанні в неї „Ніке" значно випередили променевий рефлектор. Радіус дій цього стрільна — 35 миль, його довжина — 20 футів, поперечник — 1 фут. Експлодуюча головка збудована так, що може діяти лише під час лету, а тому стрільно цілком безпечне в стаціонарному стані. „Ніке" вже введені в протилетунську оборонну систему деяких стратеґічно важливих пунктів.

В. Дорожинська

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою добровільну доплату до передплати „Свободи" та свою пожертву на фонд д и т я ч о г о ж у р н а л у „В е с е л к а".

Список ч. 3

Адв. Михайло Пізнак	$ 10.00
Ґеновефа Жеребняк	10.00
Д-р Володимир Ґалан	10.00
Петро Кучма	10.00
Степан Куропась	10.00
Тарас Шпікула	10.00
Дмитро Шмаґала	5.00
Володимир Коссар	5.00
Анна Чопек	5.00
Іван Кокольський	5.00
Володимир Дідик	5.00
Василь Гузар	5.00
М. Давискиба	5.00
Данило Слободян	5.00
Д-р Ярослав Падох	2.00
М. Білан, Ню Йорк	2.00
Ю. Дращ, Ірі, Па.	2.00
Б. Наливайко, Филаделфія, Па.	2.00
А. Домарацький	2.00
М. Янович, Вилимантик	1.00
дрібними	0.90
Разом	$111.90
Раніше проголошено	$220.11
Разом досі вплинуло на фонд „Веселки"	$332.01

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149. 2-га Ев.

Ню Йорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в найближчу п'ятницю, дня 8-го жовтня, там відбудеться доповідь проф. Володимира Січинського на тему: „Соборницька діяльність гетьмана Івана Мазепи", з нагоди 250-ої річниці обсадження Правобережжя і Західньої України українськими військами. Початок доповіді о год. 7:30 ввечорі.

ДОПОМОЖІТЬ „СВОБОДІ" ДОПОМОГТИ НАШОМУ НАРОДОВІ ТА ЙОГО ЗМАГАННЯМ — ПЕРЕШЛІТЬ НЕГАЙНО СВОЮ ДОБРОВІЛЬНУ ДОПЛАТУ ТА СВОЮ ПОЖЕРТВУ НА ЇЇ ПРЕСОВИЙ ФОНД!

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!
Управа Т-ва „КУЛЬТУРА" (457 Відділ УНСоюзу) в НЮ ЙОРКУ

повідомляє всіх членів Т-ва, що на свому засіданні дня 2-го жовтня 1954 р. одноголосно прийняла внесок фінансового секретаря п. О. Литвиненка кооптувати п-ю Надію Литвиненко в характері заступниці фінансового секретаря. В звязку з цим закликається тих членів Відділу, що до цього часу посилали свої вклади почтою, пересилати їх далі на адресу:

Mrs NADIA LYTWYNENKO
56 East 4th Street, New York 3, N. Y.

Члени, що надалі бажають особисто вплачувати свої вкладки, можуть це зробити кожної п'ятниці від год. 7 — 8 вечора в приміщенні Українського Літературно-Мистецького Клюбу, 149 Друга Евеню в Ню Йорку на руки пані **Надії Литвиненко.** Тамже можна буде відібрати також членські дивіденди.

В. Кіна, голова; **І. Керницький**, м. голова
О. Литвиненко, фін. секр.; **О. Теребус**, рек. секр.;
П. Григорович, касієр.

Ще про „ПУ-ГУ"

В травні ц. р. я, на власне бажання, всі справи представництва „ПУ-ГУ" на американському континенті передав п. Вікторові Царинникові. Ми підписали разом відповідний АКТ (в трьох примірниках). Надалі, отже, не беру на себе ніякої відповідальности за долю цього „магазину".

А щоб уникнути всяких непорозумінь, подаю наступне: від Видавництва „ПУ-ГУ" я одержав книжок на суму $160.70. Продано з них на суму $19.90. Решту книжок — на суму $140.80 — я передав за списком новому представникові.

Інкасація за станом на 29 травня 1954 р.:

Книгарня АРКА, Торонто:	$104.50
Кольпортер А. Кобаса, Честер	3.37
Кольпортер Р. Коцик, Рочестер	2.16
Кольпортер Д. Лисенко, Мінеаполіс	28.20
Кольпортер М. Войтович, Ютіка	2.16
Пресфод (крамниця „Фортуна")	1.00

Разом — за книжки та журнали — я винен (за станом на 29 травня ц.р.) Видавництву $382.10. Сплачено раніше $78.60. Переслано до В-ва (В. Царинникові та С. Шадківській-Царинник) 17 травня ц.р. $250.00 Отже, разом переслано до В-ва $328.60. До сплати належить $53.50. Ці гроші я заплатив, одержавши розписку, при передачі справ новому представникові В. Царинникові. 6 червня я ще одержав від кількох передплатників $22.50, які й передав наступникові. Також я передав список редакцій та установ, яким безкоштовно надіслав „ПУ-ГУ" ч. 1,2,3. Всі адреси передплатників, кольпортерів, книгарень та листування з ними передано. Передав я і рахунки від часописів „Свобода" й „Америка" за друковані реклямні оголошення „ПУ-ГУ".

Іван МАНИЛО.

15-го вересня, 1954.

Ставайте членами УНСоюзу, а тим самим і співвласниками 15-ти мільйонового майна організації!

Д-р Володимир Безушко

ЩЕ ПРО „РАЙ" В. БАРКИ

Із присмністю стверджуємо, що Юрій Липа*), визначний письменник, есеїст і критик, знайшов приодовжувача своєї творчости у Василеві Барці. Хоч обидва автори із Східньої України, то вони не знали творчости один одного. Юрій Липа був еміґрантом із першої війни і своєю творчістю зайняв високе місце в Західній Україні. В. Барка, новий еміґрант, душевно близький Ю. Липі; в обох намагання до досконалости. Обидва оснували творчість на християнських ідеалах; Липа схилявся навіть до теократії (в селянській Україні). В обидвох туга за згармонізування християнства із східньою мудрістю. Це ж природне, бо Україна на грані культур: Европи і Азії. Азія займає неабияке місце в розвою культури людства.

Юрій Липа в творчості більш динамічний (пор. хоч би його „Нотатник", оповідання з визвольних змагань). В. Барка — контемплятивний. Барка залюблений у всесвітню гармонію чинників; на жаль у житті ми в більшості перед роздертою завісою буття, ми свідками трагедій. Липа шукав складників українства за п'ять тисяч літ. Він бажав повернути Україні все те, що за час окупації забрала від неї Росія і то у всіх ділянках життя: в релігії, літературі, науці, адміністрації, військовості: все те, що український геній дав Росії. В. Барка бажав би відтворити українського духа з Печерського Патерика, Сковороди, Шевченка і Тичини: намагання шляхетне і варте посвяти. Юрій Липа загинув у воєнній заверусі 1944 року як лікар УПА.

В. Барка виявився небуденним поетом. У минулому році, на чимале здивування багатьох, він дав прозовий твір „Рай", який ще й назвав романом. Не суть в тому, як назвав, а радше в цьому, що цим твором дав. Люди в наш час стали скромніші і не кожний сягає по лаври, намагаючись дати епопею. Правдива епопея, це твір генія, а геній це поява нечаста. Ми звичайно спроможні давати вирізки з життя.

В „Раю" В. Барка дав образ життя під Совєтами. Сталін бажав вговорити у своїх горожан, що вони живуть в раю, тому назва твору виправдана. В творі згадка про людоїдство, про голод в Україні, а це вже задалеко вибігає поза рай. В осередку твору постать Антона Никандровича, професора української мови. Він тому, що позискав прихильність своїх студентів, стоїть перед засланням, тим більше, що це він порівнював положення України в Росії до положення Америки в англійській імперії кінця 18-го століття, коли Америка добувала самостійність.

Образки з життя професорів, студентів і поліцейської влади (її поведінки) виповнюють твір. Є ще згадки про різьбаря, що в різьбі дівчини схопив істоту українського села, з його змаганням до волі. Ми знайомимось також з висококультурним музеологом та декількома цікавими жінками. На відзначення заслуговують такі типи як московського професора, на ділі політичного інквізитора, і, мабуть, земляка, декана факультету, для якого має автор такі слова: „такий скромний, такий смиренний як лілія в руках черниці" (стор. 235). Для українського культурника немає місця в Україні; чи скорше, чи пізніше він буде знищений. Як далеко зневіра у людей поширена, доказом те, що люди названі тут гадюками. Мине багато часу, коли вернуться нормальні часи, заки довір'я людини до людини вернеться.

Для пізнання життя в Совєтах „Рай" вносить чимало матеріялу. Цей роман читати треба з увагою, але певне те, що труд у прочитанні винагородиться цінностями, що їх засвоюємо із твору. Ми не згадали, що деякі описи, ось як весни, бурі і ще деякі заслуговують на відзначення. Твір містить багато поезії в прозі. Часом стиль наближується до бороккового, чим автор нагадує нам Миколу Гоголя. В. Барка в основному лірик і йому найкраще вдаються коротші речі. „Раєм" він довів, що вміє дати і більший розміром, цінний твір. Сила белетристичного твору, як звичайно, не в розв'язці проблем, а в наміченні їх. Селянська Україна знайшла в В. Барці свого звеличника. І тут знову пригадується Юрій Липа, що назвав Шевченка селянським королем.

Видавництву „Свобода" належиться подяка за видання цього твору.

*) Юрій Липа 1900-1944), автор таких творів як: „Нотатник", І., ІІ., ІІІ. (оповідання), „Козаки в Московії", повість, „Бій за українську літературу" (есеї), „Призначення України", „Розподіл Росії", поезії і драматичні етюди.

Книжка й часопис — найкращі дари в домі культурної родини.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

БАЛТІМОР, МД. — Б-во Пресв. Тройці відд. 320, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10-го жовтня, о год. 2-ій попол., в Укр. Гор. Клюбі, 3101 O'Donnell St. Проситься всіх членів прийти на означений час і вирівняти свої залеглости. — Д. Пісецький, предс.; І. Малко, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Т-во „Дністер" відд. 361, повідомляє своїх членів, що триквартальні збори відбудуться в суботу, 9-го жовтня ц. р. о год. 8-ій веч., у власній домівці при 119 Евеню „А", І. пов. У програмі зборів: відчитання протоколу з попередніх зборів, фінанс. звіт за третій квартал ц.р., звіт опікунів хорих, з діяльности домівки, справа балю 13 листопада, справа збірки на пресовий фонд „Свободи", кореспонденція, біжучі справи, внески й запити. Тому що в місяцях липні й серпні через спеки й вакаційний час, збори не відбувалися, проситься членів обов'язково прибути на жовтневі, триквартальні збори. Перед зборами приймається вплату членських внесків та добровільної доплати на передплату й пожертви на прес-фонд „Свободи". Можна також позичати книжки з бібліотеки. — М. Малетич, предс.; П. Кучма, фін. секр.; В. Вишиваний, кас.; В. Барагура, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Повідомляється що місячні збори Т-ва ім. І. Франка, 334 відд., відбудуться в неділю, 10-го жовтня 1954, о год. 1-ій попол., в залі У.Н.Дому 2255 W. 14th St. Просимо прибути на ці збори, є важні справи до обговорювання. Рівнож просимо вирівняти свої залеглости до Союзу. — Н. Задорецький, предс.; С. Морозович, фін. секр. Й. Марцінюк, рек. секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Т-во Т. Шевченка відд. 156, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10-го жовтня точно о год. 2-ій пополудні. Просимо всіх прийти. — В. Новак, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Б-ва св. Петра і Павла, відд. 102 відбудуться в неділю, 10-го жовтня, зараз по другій і третій Службі Божій в церковній залі. — М. Декан, предс.; С. Косик, кас.; М. Бобечко, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — 292 відд. повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10-го жовтня, о год. 1:30 попол., в У.Н.Домі при Мартин і Мішіґан вул. Просимо всіх членів прийти на збори, а довгуючих вирівняти свої залеглости. Просимо приєднувати нових членів до УНСоюзу. — Д. Дубрівний, рек. секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Б-во св. Василія відд. 161, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 9-го жовтня, о год. 7-ій веч., в залі Т-ва 600 Glenwood Ave. З уваги на важність справ та обговорення забави, присутність всіх членів обов'язкова. — К. Кудрік, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Триквартальні і місячні збори Т-ва „Зоря" відд. 69, відбудуться в суботу, 9-го жовтня, о год. 8-ій веч., в церковній залі св. Юрія, заля ч. 5, під ч. 33 Іст 7 вул. Просимо всіх членів обов'язково прийти на збори. — А. Плескун предс.; І. Мартинець, кас.; М. Ликтей, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН.—Т-во Українська Січ відд. 59, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 9. жовтня, в У. Н. Домі під ч. 517 Галет вул., о год. 7:30 веч. Взивається все членство прийти на збори. Є багато справ до полагодження. — Управа.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Б-во св. Василія відд. 339, повідомляє що збори відбудуться в суботу, 9-го жовтня, о год. 7-ій веч., в домі Громади на Лавренц вул. Проситься всіх членів прийти і вирівняти залеглі вкладки., щоб не наражуватись на суспенду. — О. Вузай, предс.; В. Мущинка, кас.; А. Хромяк, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — С-во Рож. Пресв. Богородиці, відд. 36, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 10-го жовтня, о год. 4:30 попол., в церковній залі. Просимо прийти бо є важні справи до полагодження. Також буде збірка на Дитячий журнал, що був ухвалений Конвенцією у Вашинґтоні. — Ева Ґерула, предс.; Марія Шворц, кас.; С. Гунька, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Т-ва „Єдність" відд. 163 відбудуться в неділю, 10-го жовтня, в Домі Горожан, 847 North Franklin St., о год. 1-ій попол. Проситься всіх членів бути на означений час. — М. Курко, предс.; С. Филик, рек. секр.; І. Потучко, фін. секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. — Збори Т-ва ім. Т. Шевченка відд. 349 відбудуться в неділю, 10-го жовтня, о год. 2-ій попол., в домі Лісного. — І. Шеґера, предс.; В. Ясіновський, кас.; М. Лісний, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во ім. Дм. Вітовського відд. 375, повідомляє, що місячні збори відбудуться в другу неділю жовтня це є 10-го жовтня, від год. 12-2 попол., в Клюбі Горожан, як звичайно. Проситься членів приготовити даток так як проголошено було в „Свободі", на пресовий фонд — „Веселки". — В. Василюк, гол.; П. Тарнавський, кас.; В. Грималяк, секр.

Кожний свідомий українець й кожна свідома українка уважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

Посмертна Згадка

НИКОЛА ПАСНАК, довголітній член Бр. св. Йосафата, відд. 217 в Рачестер, Н. Й., помер 19. вересня 1954 р., проживши 68 років. Покійний родився 1886 р. в селі Потутиці, пов. Рогатин, Зах. Україна. До У. Н. Союзу вступив 1910 р. Полишив в смутку дружину Анну, 3-х синів Теодора, Михайла, Данила, і 2 братів Івана і Михайла в Канаді, та 6 внуків. Похорон відбувся 23. вересня з погреб. заведення до укр. катол. церкви св. Йосафата при участи Родини, Знайомих і Членів Бр. Тлінні останки поховано на катол. цвинтар Holy Sepulchre Cem. — В. Й. П.!
А. Іванів, секр.

В перші роковини смерти нашого Мужа і Батька
бл. п.
ЄВГЕНА ДУШНИКА
який помер 26-го серпня 1953 р.,
відправиться
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в суботу, 9-го жовтня о год. 9-ій рано
в церкві св. Юрія в Ню Йорку при 7-ій вул.
По Службі Божій буде посвячення пам'ятника на могилі Покійного.
Запрошуємо Рідних і Знайомих.
АНАСТАЗІЯ, дружина — ТЕОФІЛЬ, син.

ТАРЗАН, ч. 3351. Скований

Наступного ранку прийшов начальник варти по Тарзана. — Чи він вернеться, Елгоне?, — запитав Тудос. — Ні! — безжалісно відповів начальник варти. — Немона сьогодні

Тудос і Ґемнон стиснули руку Тарзана. Рондар діткнувся його плеча. Мовчазне прощання було вимовніше як слова.

У вартівні золотий нашийник замкнено довкола Тарзанової шиї. Ланцюги, які звисали з обох його боків, тримали воїни.

ПРОТОКОЛ

XXIII. ЗВИЧАЙНОЇ КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ЯКА ВІДБУЛАСЯ В СТОЛИЧНОМУ МІСТІ ВАШИНГТОНІ В ГОТЕЛІ СТАТЛЕР (WASHINGTON, D. C., HOTEL STATLER)

(ДОСЛІВНИЙ І ПОВНИЙ ПЕРЕБІГ КОНВЕНЦІЇ ЗАПИСАНИЙ НА 19 КРУЖКАХ „ТЕЙП-РІКОРДЕР", ЩО ЗНАХОДЯТЬСЯ В АРХІВІ ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ УНС ПРИ 81-83 ГРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.)

(4)

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ

Головна Контрольна Комісія У. Н. Союзу, вибрана на 22-ій конвенції в Клівленд, Огайо, уконституувалася як слідує:

Дмитро Капітула, предсідник; інж. Степан Куропась, місто-предс.; Володимир Гірняк, секретар; інж. Володимир Коссар і д-р Амброз Кібзей, члени Комісії. За час 4-літньої діяльности, Контрольна Комісія переводила раз в рік контролю майна, діловодства і організаційного життя У. Н. Союзу, здавала звіти з тих контроль на Річних Зборах Головного Уряду та поміщувала свої звіти у „Свободі".

Останню контролю за 1953 рік і сумаричну передконвенційну контролю для 23 конвенції переведено в березні 1954 року вже без головного контрольора бл. п. Дмитра Капітули, бо він умер дня 25. грудня 1953 року. Місце предсідника обняв містопредсідник інж. Степан Куропась.

Цей окремий сумаричний звіт для 23 конвенції, що обнимає останню каденцію років 1950—1953, Головна Контрольна Комісія предкладає як слідує:

ЗВІТ З КОНТРОЛІ ГОЛОВНОГО СЕКРЕТАРЯ

Рекорди гол. секретаря виказують, що рух членства в У. Н. Союзі за час 4 років був такий:

З кінцем 1949 р. було ст. членів	41,295, дітей	14,714, разом	56,009
Прибуло в 1950 р. „ „	3,855, „	1,656, „	5,511
„ 1951 р. „ „	2,531, „	1,739, „	4,270
„ 1952 р. „ „	1,556, „	1,148, „	2,704
„ 1953 р. „ „	570, „	1,157, „	1,727
Разом старших членів є	49,807, „	20,414, „	70,221

Активних членів в У. Н. Союзі є 70,221, а неактивних 1,732, разом всіх членів є 71,953.

З цього виходить, що за останні 4 роки У. Н. Союз збільшився на 8,512 повнолітніх членів та на 5,700 дітей. Разом У. Н. Союз збільшився на 14,212 членів, коли брати під увагу, що з кінцем 1949 року У. Н. Союз мав 56,009 членів, а з кінцем 1953 р. цей число виносить 70,221.

У. Н. Союз має 499 відділів, з того 42 відділи в Канаді. Ці відділи є розміщені в таких стейтах:

Аризона	1	Ню Йорк	78
Каліфорнія	2	Норт Дакота	1
Колорадо	1	Огайо	28
Конектикат	21	Ореґон	1
Делавер	2	Пенсилвенія	159
Дістрікт оф Коломбія	1	Род Айленд	7
Флорида	1	Тексас	1
Іллиной	29	Вірджінія	1
Індіяна	6	Вашинґтон	2
Кензас	1	Вест Вірджінія	4
Мериленд	7	Висконсин	2
Месечусетс	13	Вайомінґ	1
Мішіґен	13	Алберта, Канада	2
Міннесота	5	Вритіш Коломбія, Кана	1
Мізурі	5	Манітоба, Канада	1
Монтана	1	Онтаріо, Канада	26
Небраска	2	Квібек, Канада	9
Ню Гемпшір	1	Саскачеван, Канада	3
Ню Джерзі	60		
		Разом відділів	499

Число членів в поодиноких клясах забезпечення та сума їх забезпечення:

У старім роді забезпечення є членів	214 на	$ 181,750
В забезпеченні до 70 року життя	708	502,000
В забезпеченні на 20 „пеймент лайф"	15,703	11,496.500
В забезпеченні на 20 „ендавмент"	10,878	7,550,500
В забезпеченні на ціле життя для нових членів	11,474	7,973,476
В забезпеченні на ціле життя для старих членів	10,266	8,696,950
В забезпеченні „Р-65"	245	181,500
В забезпеченні „Е-65"	319	255,500
Разом	49,807	$36,838,176

Молодечий Департамент:

У першій клясі до 18 року є дітей	3,188 на	$ 1,594,000
У другій клясі до 70 року	725	264,907
У третій клясі до 16 р. „ендавмент"	2,009	200,900
У четвертій клясі 4P $ 250	193	48,250
У четвертій клясі 4P $ 500	3,983	1,991,500
У четвертій клясі 4P $1000	1,766	1,766,000
У п'ятій клясі 5E $ 250	300	75,000
У п'ятій клясі 5E $ 500	4,781	2,390,500
У п'ятій клясі 5E $1000	1,708	1,708,000
У шостій клясі 6C $ 500	1,137	568,500
У шостій клясі 6C $1000	624	624,000
Разом	20,414	$11,231,557

ЗВІТ З КОНТРОЛІ ГОЛОВНОГО КАСИРА

(СТАРШИХ ЧЛЕНІВ)

ПРИХІД:		РОЗХІД:	
Рік 1950	$1,944,623.82	Рік 1950	$2,015,177.35
„ 1951	2,316,456.10	„ 1951	2,312,163.82
„ 1952	2,334,985.07	„ 1952	2,345,345.28
„ 1953	2,809,330.25	„ 1953	2,801,719.14
Разом	$9,405,395.24	Разом	$9,474,405.59

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ:

Готівка з кінцем 31. грудня 1949 року осталася	$ 346,032.40
Прихід за чотири роки (1950—1953)	9,405,395.24
Разом	$9,751,427.64
Розхід за чотири роки (1950—1953)	9,474,405.59
Готівка з кінцем 31. грудня 1953 р. остається	$ 277,022.05

БІЛАНС.

Стан чинний:		Стан довжний:	
Готівка	$ 277,022.05	Посмертний фонд нових родів обезпечення	$12,505,653.28
Морґеджі	579,379.02	Адмін. фонд	155,028.01
		Конвенційний фонд	86,589.65
Бонди	11,742,330.38	Запомоговий фонд	210,689.33
		Народний фонд	15,162.18
Позички членам	311,387.69	Посмертний фонд старого роду обезпечення	70,276.00
Реальности	299,881.37	Резервовий фонд	18,043.88
Друкарня	10,543.79	Сирітський фонд	100,844.96
		Фонд обезпеки інвест. і смерт.	44,237.61
		Фонд Захисту-Сиротинця	14,019.40
Разом	$13,220,544.30	Разом	$13,220,544.30

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Майно старших членів з кінцем 31. грудня 1953 р.	$13,220,544.30
Майно старших членів з кінцем 31. грудня 1949 було	10,048,866.06
Чистий приріст мастку старших членів за чотири роки (1950—1953)	$ 3,171,678.24

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ.

ПРИХІД:		РОЗХІД:	
Рік 1950	$ 262,127.76	Рік 1950	$ 275,688.73
„ 1951	359,896.86	„ 1951	356,212.24
„ 1952	367,734.69	„ 1952	351,405.77
„ 1953	463,750.03	„ 1953	473,787.14
Разом	$1,453,509.34	Разом	$1,457,093.86

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ.

Готівка з кінцем 31. грудня 1949 була	$ 43,057.87
Прихід за чотири роки (1950—1953)	1,453,509.34
Разом	$1,496,567.21
Розхід за чотири роки (1950—1953)	1,457,093.86
Готівка з кінцем грудня 1953 р. остається	$ 39,473.35

БІЛАНС.

Стан чинний:		Стан довжний:	
Готівка	$ 39,473.35		
Морґеджі	59,029.36	Посмертний фонд	$1,986,393.02
Бонди	1,934,145.38	Адміністр. фонд	51,440.32
Позички членам	5,185.25		
Разом	$2,037,833.34	Разом	$2,037,833.34

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Масток Молодечого Департаменту У.Н.С. з кінцем 31. грудня 1953 р.	$2,037,833.34
Масток Молодечого Департаменту У.Н.С. з кінцем 31. грудня 1949 р. був	1,118,191.03
Приріст мастку Молодечого Департаменту У.Н.С. за чотири роки (1950—1953)	$ 919,642.31

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЯ МАЙНА

Майно старших членів з кінцем 31. грудня 1953 р.	$13,220,544.30
Майно Мол. Департаменту з кінцем 31. грудня 1953	2,037,833.34
Разом	$15,258,377.64
Майно старших членів і Мол. Деп. з кінцем 31. грудня 1949 року було	11,167,057.09
За чотири роки (1950-1953) збільшено майно УНС	$ 4,091,320.55

ЗАГАЛЬНЕ МАЙНО У. Н. СОЮЗУ Є РОЗМІЩЕНЕ В ТАКИЙ СПОСІБ:

Готівка	$ 316,495.40	2.07%
Морґеджі	638,408.38	4.18%
Бонди	13,676,475.76	89.63%
Позички членам	316,572.94	2.07%
Реальности	299,881.37	1.97%
Друкарня	10,543.79	.08%
Разом	$15,258,377.64	100.00%

Готівка:

Згідно з банковими книжечками і банковими виказами готівка знаходиться в банках, котрі подаємо в цьому звіті.

Bankers Trust Co., New York, N. Y.	$ 3,161.46
Commercial Trust Co., Jersey City, N. J.	87,938.68
First National Bank, Jersey City, N. J.	24,980.54
Guaranty Trust Co., New York, N. Y.	59,350.98
Hudson County National Bank, Jersey City, N. J.	27,259.36
Lrving Trust Co., New York, N. Y.	22,494.52
National Newark & Essex Bank Co., Newark, N. J.	2,109.88
Public National Bank & Trust Co., New York, N. Y.	26,461.26
Royal Bank of Canada, Toronto, Ont.	22,038.29
The Home National Bank, Ellenville, N. Y.	9,128.38
Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	20,176.79
Trident Saving & Loan Ass'n, Chicago, Ill.	5,138.43
Ukrainian Savings Co., Cleveland, Ohio	6,254.83
Разом	$316,495.40

Морґеджі:

З кінцем 31. грудня 1953 року є інвестовано в морґеджах $638,408.38, а то звичайні морґеджі $607,431.47 і морґеджі Федеральної Мешк. Адм. (F.H.A) на суму $30,976.91.

Інвестиції в бондах:

	Book Value	Par Value
Бонди Злучених Держав	$ 2,104,250.00	$ 2,104,250.00
Бонди Канадійські	262,389.86	260,000.00
Бонди стейтів Злучених Держав	473,500.82	465,000.00
Бонди провінцій Канади	742,930.89	751,000.00
Бонди муніціпальні	783,805.12	783,000.00
Бонди залізничих компаній	982,286.66	995,000.00
Бонди публичної вжиточности	8,129,895.27	8,016,000.00
Бонди індустріяльні Зл. Держав	75,776.25	75,000.00
Бонди індустріяльні Канадійські	121,640.89	120,000.00
Разом	$13,676,475,76	$13,569.250.00

Усі бонди знаходяться під опікою Комерціел Трост Кт. Ню Джерзі.

Позички членам:

Грамоти членів У. Н. Союзу є обдовжені на суму $316,572.94

Реальности:

В реальностях інвестовано суму $299,881.37. Всіх реальностей є чотири. Дім У. Н. Союзу обнижений до суми $60,750.00. Дна апартаменти разом на суму $88,000.00 і реальности в Керґонксон, Н. Й., обдовжені сумою $151,131.37.

Друкарня:

Машини в друкарні У. Н. Союзу обдовжені сумою $10,543.79.

ЗІСТАВЛЕННЯ БАЛАНСУ І АКТИВ.

Баланс старших членів і мол. департаменту		$15,258,377.64
Активи не втягнені до загального мастку:		
Відсотки платні на морґеджах в 1954 р.	$ 4,032.67	
Відсотки платні від позичок на членських грамотах в 1954 р.	6,617.37	
Відсотки платні на бондах в 1954 р.	111,353.60	
Довжники за праці і друки в друкарні „Свободи"	8,317.67	
Залеглі місячні вкладки з відділів	17,801.54	
Разом не втягнені активи		148,122.85
Разом усі фонди і не втягнені активи		$15,406,500.49

Залеглі вкладки відділів У. Н. Союзу, які мали бути заплачені в грудні 1953 року, а не були, виносять суму $17,120.66.

Відділ:	Сума:	Відділ:	Сума:
12	$ 63.64	440	$ 7.15
61	76.18	443	41.1[illegible]
94	4,032.71	447	55.9[illegible]
110	22.67	452	93.19
143	258.75	456	233.9[illegible]
194	2,443.32	463	20.6[illegible]
251	459.35	464	310.3[illegible]
341	1,029.76	468	168.86
359	76.65	469	484.95
415	35.65	480	41.7[illegible]
418	25.29	494	639.93
419	48.48	496	64.73
420	8.68	499	45.42
432	5,553.59	500	242.82
439	533.16		
		Разом	$17,120.66

Замітка: Контрольна Комісія стверджує, що залеглі вкладки відділів У. Н. Союзу, які мали бути заплачені в грудні 1953 року, були вирівнані в місяцях січні, лютім і березні 1954 року.

Невиплачені посмертні запомоги й ендавмент.

З кінцем 31. грудня 1953 року остається 8 невиплачених посмертних запомог на суму $3,095.77 і 24 виплатних ендавмент на суму $4,433.85. Посмертні запомоги невиплачено досі з браку відповідних документів потрібних до виплат, а ендавмент невиплачено через брак членських грамот.

В загальній сумі майна У. Н. Союзу є втягнені 230 невиплачених сирітських частин разом з відсотками на суму $100,844.96.

Процентово приходи з інвестицій майна У. Н. Союзу були такі: 1950 року 3.03%, 1951 року 3.04%, 1952 року 3.07%, 1953 року 3.06%.

Смертність членства У. Н. Союзу була така: 1950 року 70.9%, 1951 року 68.6%, 1952 року 63.3% і 1953 року 64.6%.

Оцінка членських грамот була така: 1950 року 128.0%, 1951 року 127.7%, 1952 року 127.6% і 1953 року 127.5%.

Обчислення резерви і оцінку грамот зладжено на основі трьох відсотків від інвестицій У. Н. Союзу.

ЗВІТ З КОНТРОЛІ АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

ПРИХІД:		РОЗХІД:	
В 1950 році	$125,203.38	В 1950 році	$129,481.87
В 1951 „	161,218.54	В 1951 „	157,270.97
В 1952 „	184,933.40	В 1952 „	189,844.11
В 1953 „	183,078.56	В 1953 „	191,063.14
Разом	$654,433.88	Разом	$667,660.09

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ.

Готівка з кінцем 31. грудня 1949 року осталася	$ 6,377.09
Прихід за чотири роки (1950—1953)	654,433.88
З переносу на закупно машин	10,000.00
Разом	$670,810.97
Розхід за чотири роки (1950—1953)	667,660.09
Готівка з кінцем 31. грудня 1953 року остається	$ 3,150.88

Загальна сума є вже включена до адміністраційного фонду і є зачислена в загальному майні У. Н. Союзу.

Трьох членів екзекутиви і робітники зайняті в канцелярії У. Н. Союзу і в адміністрації „Свободи" є бондовані кожний по $25,000, крім головного касира, що є бондований на суму $75,000. Бонд є в руках головної каитрольної комісії.

Головна Контрольна Комісія У. Н. Союзу на закінчення свого урядування за останніх 4 роки стверджує, що все мала повну кооперацію підчас свойого урядування в осідку організації з боку Екзекутиви. Майна У. Н. Союзу є інвестоване в добрих бондах і морґеджах, діловодство є ведене взірцево, а організаційне життя виказує дальший чисельний і фінансовий зріст та здорові тенденції до дальшого розвою і доброї будучности У. Н. Союзу.

Степан Куропась, предсідник
Володимир Гірняк, секретар
В. Коссар, член Комісії
Д-р А. Т. Кібзей, член Комісії

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА ІНЖ. СТЕПАНА КУРОПАСЯ

Вп. Пані і Панове Делеґати!

Від минулої конвенції в Клівленді до нинішньої 23-ої конвенції в столиці Америки, Вашинґтоні, я, як головний контролер Українського Народного Союзу, згідно зі статутом виконував обов'язки, зв'язані з тим урядом. Разом з іншими контролерами раз на рік перевіряв я майно, діловодство і організаційне життя УНСоюзу, про що Головна Контрольна Комісія давала свого часу звіт у „Свободі". Про діяльність контролера нема більше що й писати, бо вона охоплена звітами Головної Контрольної Комісії УНСоюзу, як окремого статутового тіла.

Окремим розділом, є моя діяльність як головного урядника УНСоюзу в місці мого перебування. Тому, що будучність кожної організації лежить в її зрості і розбудові нових кадрів, я дбав про те, щоб УНСоюз ріс чисельно. Тому, що ріст і сила УНСоюзу лежить у взаємній толеранції, і тому, що організування нових членів легко переводити у пригожій атмосфері, я дбав, щоб між Відділами УНС шікаґовського району була братська любов, а не ворожнеча чи заздрісна конкуренція. Як голова Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в Шікаґо і околиці, що обіймає 28 Відділів, я, разом з іншими урядниками, скликав час від часу наради Відділів в різних, чисто союзових чи народних справах. Я дбав, щоб УНСоюз, як соборницька організація, діставав членів з новоприбулих українців з різних українських земель, і коли заходила потреба, допомагав творити нові Відділи для задоволення місцевих потреб. Таким Відділом, потрібним для досягнення цієї потреби, є у нас 423-ій Відділ ім. Коновальця, який я зорганізував разом з місцевим організатором п. Дмитром Білецьким, і який за 2½ роки існування нараховує 500 членів, а якого на минулій конвенції не було. У союзових справах я завжди заступав думку, що головний урядник є дорадником і опікуном для всіх відділів УНСоюзу. Останній чотирирічний період був дуже пригожий для розбудови УНСоюзу. Великі кадри новоприбулих українців вступали масово до УНСоюзу, і тому кількість членства в нашому районі за останніх чотири роки подвоїлася, осягнувши число 7000. Вона безнастанно росте і довго ще буде рости, бо місцеві можливості рекрутації нових членів ще далеко не вичерпані.

Крім постійного союзового організатора, п. Дмитра Білецького, працював ще п. Микола Ткачук, який розвинув свою діяльність головно в 1953 році і продовжує її досі. Разом з ним ми зорганізували 499-ий Відділ в Савт-Бенд, Індіяна.

З видніших імпрез нашого району, в якій союзова громада спеціяльно проявилася, був в серпні 1952 року Український День в Рівервю-Парку. За почином Окружного Комітету Відділів УНС, згаданий день поставив на ноги все українське Шікаґо. Перший раз в історії промовляли до многотисячної публіки сенатор і конґресмен (Дірксен і Шіген), які від того часу є приятелями українців, запізналися з визвольною боротьбою України, що не залишилась без відповідних наслідків та відгомону в їх діяльності в Конґресі у Вашинґтоні у різних українських справах. Окремо про цей День писали газети. УНСоюз дав на цей день не лише головного промовця, свого предсідника п. Дмитра Галичина, але й Спортову Чашу для шікаґовської футбольної Ліґи, за яку змагалися дружини цієї Ліґи в сімковому турнірі. Чаша щороку переходить з рук до рук, і цього року є в посіданні української дружини „Леви". Такого роду імпрези не лише звеличують УНСоюз, але й дають йому членів. УНСоюз окрема, а союзові Відділи окремо, були якийсь час спонсорами Української Дитячої Радіопередачі, яку оформлював відомий письменник дитячої літератури п. Роман Завадович. У всіх голосних і тихих кампаніях за приєднання членів я брав живу участь. За останні 4 роки я сам вписав до УНСоюзу 69 нових членів.

З важніших подій нашого району, на яких я офіціяльно мав доручення заступати УНСоюз, було Ювілейне Свято 100-Відділу в Ґері, Інд. в день 20 жовтня 1952 року.

При кінці хочу додати, що, маючи добро УНСоюзу на увазі, я вів у „Свободі" окрему рубрику т. зв. Шікаґовська Хроніка, в якій описував безсторонньо життя українців, союзівців зокрема в тій метрополії. Можу похвалитися успіхом згаданих репортажів, численними листами з різних українських осередків як рівнож і гарними признаннями самої редакції „Свобода". За останніх чотири роки я відвідав всі Відділи мого району при нагоді зборів, ювілеїв і т. п. за винятком кількох, що таких зборів не мають і де нема кого відвідувати.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА ВОЛОДИМИРА ГІРНЯКА

Вельмиповажані Пані й Панове Делеґати!

Вкоротці мій звіт представляється так: від минулої Конвенції перевіряв я з іншими контролерами чотири рази все майно та діловодство УНСоюзу. Про висліди контролі подавали ми наші звіти в союзовому органі „Свободі".

За останні чотири роки УНСоюз поважно зріс у членстві та майні. До цього зросту спричинилися члени Головного Уряду, урядники наших Відділів та члени. Безперечно, найбільшу кількість нових членів приєднали постійні союзові організатори.

За останніх 15 років у Канаді зорганізовано 40 Відділів УНСоюзу. Отже тепер маємо в Канаді 42 відділи у таких провінціях: в Онтаріо — 27, в Квебеку — 7, в Манітобі — 1, в Саскачевані — 3, в Алберті — 2 та в Британській Колюмбії — 1.

Місцевостей на нові Відділи є в Канаді ще багато. Одначе, щоб їх можна було зорганізувати, потрібно підшукати хоч двох постійних організаторів та кількох допоміжних для більших осередків. Ця конечність мусить бути виконана головними урядниками УНСоюзу з Канади. Знаючи терен та умовини, вони повинні накреслити плян, знайти відповідних людей і керувати організаційним рухом при допомозі головної канцелярії УНСоюзу. Отже, головні урядники з Канади повинні подбати про те, щоб під їхнім керівництвом нормально розбудовувалась організаційна праця УНСоюзу так само, як в ЗДА. Іншого виходу немає. Це стверджує мій довгий досвід не тільки як головного урядника ,але також як довголітнього організатора УНСоюзу. Це буде свого роду допоміжна канцелярія, потреба якої вже давно відчувається в Канаді, але до цього часу, поза доманнями, не було в нас усіх основної думки, як її зорганізувати, що в ній робити та як її вдержати.

Як головний урядник, за минулі чотири роки мав я 5 разів наради з двома іншими головними урядниками (інж. В. Коссарем і д-р І. Василенком) в справах розбудови організаційного життя УНСоюзу в Канаді. Завсіди після таких нарад ми висилали обіжні листи до відділових урядників та членства, в яких інформували їх, як краще повести працю по Відділах. Також у 1953 році відбули ми провінційний з'їзд всіх урядників у Торонто. На цьому з'їзді вияснено ряд питань відділовими урядниками, а також подано поради для їхньої праці.

Публічних доповідей про УНСоюз та його працю і користь для членства та всього українського народу дав я за чотири роки 9, а крім того 4 лекції для організаторів у Вінніпеґу.

Як організатор УНСоюзу в Канді, зорганізував я 1222 нових членів та відвідав 27 місцевостей. До деяких місцевостей їздив по кільканадцять разів і при допомозі урядників розбудував добре їхні Відділи. А втім, ніде правди діти, є в наших відділах і такі урядники, які ніколи не турбувалися розбудовою Відділів. На всі питання вони мають неґативні відповіді для свого виправдання. Якщо таких урядників нам не вдасться перевиховати, то — хочемо цього, чи не хочемо — мусимо знайти спосіб замінити їх і повести працю так, щоб надолужити згаяний час. Хто — хто, але урядники наших Відділів не можуть бути іґнорантами.

В Канаді ім'я та праця УНСоюзу вже є добре спопуляризовані. Так чисельністю, як і майном (понад мільйон долярів!) УНСоюз переріс тут всі групові допомогові інституції. З повагою відносяться до Союзу та його органу „Свободи". Отже широке й безкрає поле для союзової праці в Канаді є, лише потрібно підшукати свідомих та відданих організаторів з нових іміґрантів та послати їх у ті середовища, які були зорганізовані з приїздом до Канади нової іміґрації. Не можемо далі закривати очей на той факт, що велике число з нашої нової іміґрації вже зорганізоване й загосподарене в своїх організаціях, в яких ведуть вони культурну та корисну працю для всього нашого народу. Бракує їм ще забезпеченевої інституції. Отже тією забезпеченевою інституцією хай буде для них усіх Український Народний Союз із своїм 15-мільйоновим майном та 71-тисячним членством! Минула й теперішня історія УНСоюзу промовляє за тим, щоб усі вони потворили по своїх осередках нові Відділи УНС і працювали разом із старшою іміґрацією та тут уже народженими для добра й слави всього нашого народу!

ВПоважані:

Президіє, Пані й Панове Делеґати 23 Конвенції!

Дозвольте мені, до мого вже видрукованого звіту, додати ще такі думки:

В місяці лютні цього року минуло 60 років, як Український Народний Союз почав свою організаційну діяльність. Які стадії на протязі тих довгих років переходив Він, багато з Вас знає. До чого дійшов та що собою представляє сьогодні Український Народний Союз — не тільки наш, але й другі народи знають.

Часи, в яких Український Народний Союз народився, зовсім не подібні до сьогоднішніх. Все змінилося, включно з людськими характерами. Ані ті часи, ні ті люди ніколи більше не вернуться. Ці зміни сталися зовсім природно не лише в нас, але також серед народів усього світу. Тому думати над тим, як повернути їх, шкода й хвилини часу затрачувати. Зате, як і всі інші культурні народи це роблять, повинні ми постійно думати, як нам приноровитись до обставин тих, серед яких живемо кожного біжучого року й діяти так, як вони нам підказують.

Будучи Головним Контролером через останніх 9 років, я основно провірив, що за тих довгих 60 років постійно еволюційним шляхом змінювалась Союзова господарка, методи й засоби праці, лиш незмінними залишилися й до сьогодні цілі та завдання Українського Народного Союзу супроти членів і всього українського народу. В нашій історії ця позитивна дійсність є рідкісним явищем.

Ця дійсність сталась не сама по собі. Не нашій стихії

треба завдячувати, а тим не багатьом десяткам, що довгими роками, починаючи від сл. п. о. Григорія Грушки, а тепер д-ра Луки Мишуги — держали високо прапор боротьби і змагань віками поневоленого українського народу в органі Українського Народного Союзу „Свободі". Треба завдячувати й тим Головним Урядникам, яких очолювали, починаючи від сл. п. Дмитра Капітули, а тепер Дмитра Галичина. Треба завдячувати й багатьом безіменним, які довгими роками ту працю переводили на місцях серед наших організованих громад.

Ступаючи в 61 рік свойого існування та праці, Український Народний Союз, наймогутніша установа нашого народу, повинен через своїх делеґатів на цій Ювілейній Конвенції винести рішення й постанови для розбудови своєї господарки в майбутньому.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА ВОЛОДИМИРА КОССАРА

Світла Конвенціє, Достойні Делеґатки, Делеґати і Гості!

Це перший раз приходиться мені, як членові Контрольної Комісії УНСоюз, складати звіт перед Світлою Конвенцією, яка не є Звичайною Конвенцією. Ця наша ХХІІІ Конвенція дістала назву „Ювілейної" — для відзначення 60-річного існування УНСоюзу.

Це третій раз приходиться мені бути учасником Конвенцій найстаршої та найбільшої Української Братсько-Допомогової організації, яка охристила себе назвою для всіх сприятливою — бо ж вона є українською, себто служить всім українцям без огляду на різниці релігійні, політичні чи теренові; вона є народною, в якій знайшли місце всі українські сини й дочки без різниці стану - кляси; а закінчила вона свою назву словом союз — на знак, що зорганізовані в ній всі українці без огляду на те, чи народилися вони на рідній землі українській, чи в Америці, чи в Канаді чи де інде.

Перший раз я брав участь у XXI Конвенції в 1946 році — і виступав на ній як секретар Статутової Комісії. Другий раз брав я участь в ХХІІ Конвенції в 1950 році, як делеґат Відділу 445 Вінніпеґу. На тій Конвенції мене вибрано членом Контрольної Комісії.

До моїх прямих-офіційних обов'язків, як контролера, належало контролювання деяких ділянок УНСоюзу, а також справ, зв'язаних з видавничою діяльністю „Свободи".

Ці праці виконував я з доручення предсідника Головної Контрольної Комісії, сл. пам'яті піоніра УНСоюзу Дмитра Капітули, а по його смерті — з доручення діючого предсідника інж. Ст. Куропася. За час від останньої Конвенції дотепер я брав участь в 4-ох річних контролях, які відбулися в 1951, 1952, 1953 і 1954 роках.

Працю для добра УНСоюзу виконував я в чотирилітньому міжконвенційному часі з власної ініціятиви, на бажання деяких Союзових Відділів, а також з доручення або за порозумінням з Головним Екзекутивним Комітетом, а зокрема з гол. редсідником Д. Галичином.

З огляду на те, що мешкаю я в Західній Канаді, у столичному місті провінції Манітоби — в Вінніпеґу, мені, як головному контролерові, припав обов'язок у першій мірі живо інтересуватися працею та давати поміч Відділові 445, до якого належу, і Відділам, які знаходяться на захід від Манітоби, себто в Саскачевані і які існували ще перед 1950 роком, коли мене вибрано контролером. Цих Відділів, на великих просторах канадійського степу було тільки три. Крім цього в засяг мого діяння, з огляду на географічне положення, припали також Відділи, які знаходяться в північній частині провінції Онтеріо, а саме Відділи 441 (Форт Віліям), 456 (Тімминс), 446 (Кіркленд Лейк), 443 (Руан), і 447 (Валдор). Такий поділ обсягу моєї діяльности стався в повнім порозумінні з Головним Екзекутивним Комітетом та організатором п. В. Гірняком.

З кінцем 1953 року в Західній Канаді до 3-х Відділів долучилося нових чотири себто число їх збільшилося до семи. Нові Відділи створено в Алберті, в Едмонтоні (497), та в Келґарах (500). У Британській Колумбії постав Відділ у місті Ванкувер (498), а до саскачеванських двох Відділів в Саскатуні (444) і Реджайні (419) прилучився новий Відділ, перший в Канаді Відділ УНСоюзу на фармах — в Гефорді, який закінчив здобутки УНСоюзу в 1953 році — діставши число 502.

Відділ у Британській Колюмбії був створений при помочі організатора УНС п. О. Литвиненка. Інші відділи, а саме два в Алберті і один в Саскачевані зорганізовані при моїй помочі, з доручення Головного Екзекутивного Комітету.

Рік 1953 відзначений в історії УНСоюзу в Канаді тим, що в ньому поширено союзові ряди на дві дальші провінції — Алберту і Британську Колумбію. В такий спосіб 60-ти ліття УНСоюзу вітають союзовці Канади з шістьох провінцій — від Квебеку аж до Тихого Океану.

Також з доручення Головного Екзекутивного Комітету мені вдалося при помочі друзів-союзівців відновити діяльність Відділу 444 та збільшити число його членів. Придбав дещо членів і в місці мого осідку для Відділу 445. Разом приєднав я для вище згаданих відділів 127 членів, а коли додати до них 23 членів принагідно зорганізованих в Онтеріо, то число всіх членів виносить 150.

Поширення інформацій і ролі УНСоюзу та збільшення рядів союзовців серед ширших кругів українського громадянства, — робив я різними засобами: живим словом, пресою, друком і листуванням. Цей зв'язок з членством УНСоюзу та з поодинокими особами, які сприяли в поширенні УНСоюзу, — хоча повільно, увінчався вже в своїх наслідках успіхами і надіюся, що і в майбутності це буде продовжатися.

Для скріплення і координування діяльности в поширенні союзових рядів, члени Головного Уряду в Канаді а саме гол. контролер В. Гірняк, гол. радний д-р І. Василенко і я відбули в міжконвенційних роках 4 наради наслідком яких відійшли обіжники до всіх відділів в Канаді з актуальними інформаціями та вказівками.

Перевів або брав участь в загальних і основуючих зборах УНСоюзу та виголосив доповіді на актуальні теми про УНСоюз та його значіння для української спільноти на північно-американському континенті — а зокрема в його допоміжній акції для українського народу на рідних землях. Разом виголосив таких вісім доповідей на загальних зборах у відділах 445, 444, 497, 500, і 502. Крім цього, з доручення Головного Екзекутивного Комітету, виголосив дві доповіді на святі 10-ої річниці існування УНСоюзу в Форт Вілліям (Відділ 441) в 1952 році.

В 1951 році відвідав з власної ініціятиви шість Відділів в Онтаріо і подав інформації про УНС членам зарядів Відділів: 443, 446, 456, 439, 441 та 341. В році 1952 виголосив 12 доповідей та відбув 10 засідань з зарядами Відділів 445, 439, 441, 419 і 444. В 1953 році дав 3 доповіді у Відділах 439, 441 і 445. Разом виголосив 31 доповідь.

Крім цього взяв активну участь в двох визначних союзових подіях — в 1951 і в 1953 роках. Місцем цих подій був Вінніпеґ, а головними доповідачами були гол. предс. Д. Галичин та гол. редактор „Свободи" д-р Л. Мишуга.

Гол. предсідник Д. Галичин, який брав участь, як голова представництва Українського Конґресового Комітету Америки, в Конференції ПАУК з представниками Комітету Українців Канади — дав вичерпні відомості про працю й значення УНСоюзу на зборах союзового членства і гостей в домі УНО. По доповіді відповідав на запити до пізної ночі.

Другою подією ширшого заінтересування в Вінніпеґу був приїзд д-ра Мишуги на Союзове Свято, яке влаштував місцевий відділ 445. Д-р Мишуга, як головний бесідник, дав знаменито опрацьовану доповідь про допоміжну ролю української еміґрації в новому світі у визвольній боротьбі української нації. Ця доповідь була відзначена не лише українською, але й місцевою англійською пресою, яка присвятила їй поважне місце.

Крім живого слова, я часто мав нагоду користати для поширення доброго імени УНСоюзу також з преси. На протязі останніх 4-х років я написав 22 статті і звідомлення про справи УНСоюзу. З того 20 статтей і звідомлень вміщено в „Новому Шляху", а дві в „Свободі". Одна зі статтей була видана окремою відбиткою у формі памфлету в 3,000 примірниках і поширена через Відділи в Канаді між ширшим українським громадянством.

Листовний зв'язок я держав у першій мірі з Головним Екзекутивним Комітетом та Відділами 444, 419, 441, 497, 500 і 502. Широку переписку ведено з поодинокими членами УНСоюзу в 10-х місцевостях, де немає Союзових Відділів. Є надія, що в деяких цих місцевостях внедовзі постануть нові відділи.

З приємністю хочу підчеркнути, що від довшого часу так Конвенції, як і Річні Засідання Головного Уряду, себто рік-річно, виплачують поважні датки на культурно-освітні цілі й установи. Це вже зазначилося піднесенням українців на вищий ступінь культури й освіти, а зокрема тих українців, які творять нові ґенерації так в З'єдинених Державах Америки, як і в Канаді. Підносячи цю ділянку діяльности УНСоюзу, маю на увазі піддержку Вищих Освітніх Курсів, які ведуться з рамени Осередку Української Культури й Освіти в Канаді. Вже XXI Конвенція в 1946 році призначила на цю ціль 250 дол. і таку саму суму призначували Річні Засідання Головного Уряду, а вже ХХІІ Конвенція виплатила на цю ціль 400 дол. а Річні Засідання Г. У. відтак виплачували по 500 дол. За ці гроші ми мали можливість дати коло 400 студентам Вищих Освітніх Курсів, народженим у Канаді й ЗДА дістати солідну науку про українську культуру і про народ, з якого ця молодь вийшла.

За цю піддержку Дирекція Осередку УКО доручила мені зложити Світлим Зборам глибоку подяку в імені всіх курсантів, які скористали з науки на цих курсах.

Також на цьому місці хочу згадати, що Річне Засідання Головного Уряду в 1951 році уділило стипендію (сколаршіп) в сумі 100 дол. для Манітобського Університету. Цій справі я присвятив дещо мого часу, як представник УНСоюзу в Університетській Комісії, яка перевіряє аплікації та вибирає найліпшого студента для призначення йому стипендії. Стипендія уділюється реґулярним студентам Манітобського Університету, які мають задовільні успіхи в усіх університетських предметах та виявляють спеціяльні успіхи в українській мові, що є кредитованим предметом нарівні з мовами французькою, німецькою, еспанською та ін.

Дотепер УНСоюз уділив впродовж 3-х років на ту ціль по 100.00 доларів, разом 300.00 дол. Стипендію цю одержало: 5 студентів по 50.00 дол. кожний, а двох студентів — по 25.00 долярів, — разом 7 студентів.

На цьому місці, в імені Університетської стипендіяльної Комісії і стипендіянтів складаю Конвенції і Головному Урядові подяку і щире признання.

Також почуваюся до милого обов'язку зложити щиру подяку УНСоюзові в імені Президії Української Вільної Академії Наук (УВАН) в Канаді за уділення фінансової піддержки для видавання праць наших науковців. Ця піддержка була започаткована минулою Конвенцією, яка призначила на цю ціль 150,00 дол. Річні Засідання Головного Уряду продовжували виплату фондів на цю ціль, що в свою чергу допомагало УВАН продовжувати її діяльність.

Зближаючись до закінчення звіту за міжконвенційні роки, повинен ще згадати, що, в порозумінні з Головним Екзекутивним Комітетом та головними урядниками, які перебувають в Канаді, я також брав участь в справі включення УНСоюзу в Канаді до Комітету Українців Канади, як його складової організації. КУК, як відомо, виконує в Канаді подібну функцію, як Український Конґресовий Комітет в Америці. З доручення головних урядників Союзу в Канаді, я предложив жадані Комітетом Українців Канади відповідні інформації і статут УНСоюзу, з тим, що головним представником УНСоюзу став головний контролер п. В. Гірняк. УНСоюз в Канаді був визнаний, як складова організація КУК в липні 1953 р., а заступає Союз на засіданнях КУК голова Відділу 445 п. М. Наконечний.

Правним заступником УНСоюзу в Канаді є адвокат І. Карасевич у Вінніпеґу, яким, з доручення Головної Екзекутиви Комітету, я держу зв'язок, що також вимагає від мене відбувати часті конференції з правним заступником.

Закінчуючи мій звіт, вірю, що ряди УНСоюзу в Канаді поширяться новим членством при пляновій підготові збоку відповідальних чинників в лоні Головного Уряду, який виберемо на цій Конвенції та коли знайдемо відповідне число осіб для виконання цієї тяжкої праці. Люди з почуттям обов'язку і відвічальности — напевно зможуть включити в ряди членства УНСоюзу нові сотки та тисячі союзівців, в ряди Батька-Союзу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА † Д-РА А. Т. КІБЗЕЯ

Вельмишановні пані і панове делеґати!

Від останньої конвенції, що відбулась в 1950 році, я брав участь в кожній контролі майна і рекордів УНСоюзу. Як головний урядник нашої організації, я при кожній нагоді старався пропаґувати добре ім'я УНСоюзу на терені Дітройту. А таких нагод я мав багато впродовж останніх кількох років, бо люди приходили до мене, а я ходив між людей.

В останніх чотирьох роках УНСоюзу осягнув найбільше число нових членів, і я радію, що також спричинився до побільшення наших рядів. Мені не вдається вичислити всіх моїх заходів до приєднання нових членів, бо таких було багато.

Я вдержував тісний зв'язок з відділовими урядниками в Дітройті і Гемтремку, в разі потреби давав їм поради і відсилав їм кандидатів на нових членів.

Я брав участь в місцевих імпрезах Відділів УНСоюзу і виступав як головний урядник з промовами та словом заохоти до праці для УНСоюзу.

Коли прийшлось оглядати нових членів і виписувати їм членські аплікації, я старався бути на їх услугах в догідному їм часі, щоб не втратити ні одного члена з причини лікарських вимог. Новоприбулим українським лікарям я допомагав дістати працю за фахом. Навіть якщо моя праця для УНСоюзу не залишила видних слідів, то почуваюся щасливим, що спричинився бодай до зросту організації в її найкращому періоді.

Бажаю Союзові ще кращого поступу в майбутньому!

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО ДМИТРА ШМАҐАЛИ

Шановні Делеґатки і Делеґати!

Обов'язок головного радного УНСоюзу протягом минулих чотирьох років я виконував згідно з постановами статуту та по моїх силах і знанню. Я був головою Конвенційного Комітету в Клівленді, Огайо, коли там відбувалась минула конвенція. Складаю щиру подяку всім співпрацівникам цього комітету. 22-га Конвенція принесла велике моральне добро для союзового загалу в Клівленді і околиці.

Я був приявний на трьох річних засіданнях Головного Уряду, де складав звіти зі своєї діяльности в окрузі Клівленд. На засіданнях я брав участь в дискусіях і в нарадах для добра організації.

В травні 1950 р. на доручення Головного Предсідника п. Д. Галичина, я був на 40-літнім ювілею Відділу 218 в Кембел, Огайо.

В липні 1950 р., у порозумінні з Головним Предсідником, п. Д. Галичиним, скликав збори клівлендських і околичних Відділів в справі покликання організатора. В цій справі відбулися другі збори в жовтні. Євген Круцько, що зголосився до праці як організатор, виявив значні успіхи, але працював недовго.

В серпні 1950 р. я мав наради з новими іміґрантами, які домагалися створення нового Відділу в Клівленді. За дозволом головної екзекутиви постав Відділ число 240, який швидко росте і має на 23-ій Конвенції трьох делеґатів.

В квітні 1951 р. зголосилася друга група нових іміґрантів з домаганням створити новий Відділ. За дозволом головної екзекутиви постав Відділ ч. 328. Але цей відділ не має таких гарних успіхів.

В травні 1951 р. Відділ 334 святкував 25-літній ювілей. На запрошення уряду цього Відділу, я брав участь в святкуванні.

В листопаді 1951 р. жіночий Відділ ч. 112 святкував 40-літній ювілей і на запрошення урядниць цього відділу я взяв участь в програмі цього ювілею.

В грудні 1951 р. на припоручення головного предсідника, п. Д. Галичина, я полагодив справу у Відділі ч. 115 в Кентоні, Огайо. Я поїхав на річні збори цього Відділу і допоміг членам у виборах уряду.

В листопаді 1952 р. запросили мене урядниці Відділу ч. 348 в Йонґстави, Огайо на 15-літній ювілей.

В листопаді 1952 р. припоручив мені гол. предсідник, п. Д. Галичин перевірити справу створення нового Відділу

В травні 1952 р., в порозумінні з заступницею головного предсідника, панею Г. Жеребняк, ми скликали збори Відділів з Клівленду і околиці. Передали звіт з річного засідання Головного Уряду і обговорили справу організування нових членів. Поодинокі відділові урядники приділили собі число нових членів до приєднання в означенім часі і повели кампанію, яка увінчалася успіхом.

В жовтні 1952 р. я скликав організаційні збори при участі представників 13-ти Відділів, головного предсідника, Д. Галичина та заступниці гол. предсідника, пані Г. Жеребняк. Ці збори виказали успіх, як це можна було бачити у рекордовім звіті в „Свободі". На другий день по зборах місцевий Відділ ч. 102 святкував 50-літній ювілей. Я є членом згаданого Відділу і вложив багато праці в підготовку до ювілею. На святі мали промову гол. предсідник, г. Д. Галичин і заступниця гол. предсідника, пані Г. Жеребняк. З ювілею вислано до УКК 200 долярів.

В жовтні 1952 р., на запрошення урядників Відділу 295 в Акрон, Огайо я брав участь в святкуванні 40-літнього ювілею цього Відділу.
в східній дільниці Клівленду, що я виконав.

В квітні 1953 р., в порозумінні з заступницею гол. предсідника панею Г. Жеребняк, ми скликали збори Відділів стейту Огайо, передали вкоротці звіт з нарад річного засідання Головного Уряду і пояснили справу закупна „Союзівки". Ми пригадали представникам Відділів обіцянку делеґатів 22-ої Конвенції, що до 23-ої Конвенції УНСоюз має зрости до 75 тисяч членів.

В травні 1953 р. запросили мене урядники Відділу ч. 230 в Йонґстави, Огайо, на 5-літній ювілей закупна відділового дому. У вересні 1953 р. в порозумінні з гол. предсідником, п. Д. Галичиним, я скликав організаційні збори місцевих і околичних Відділів. На зборах було поважне число представників, а реферували на зборах заступниця гол. предсідника, пані Г. Жеребняк, гол. секретар, п. Г. Герман, і організатор, п. Д. Білецький. На другий деня Відділ 364 святкував 40-літній ювілей, на якому виголосили промову заступниця гол. предсідника, гол. секретар, і я. В жовтні 1953 р. позучив мені гол. предсідник, п. Д. Галичин передати привіт на Соборі Української Православної Церкви від Уряду УНСоюзу.

Протягом чотирьох років в окрузі Клівленду панував порядок. Я допомагав відділовим урядникам приєднувати нових членів, які були в моїй околиці. Відділові урядники і члени вдавались до мене з різними справами, і в таких випадках я завжди був готовий служити їм порадою чи висненнями. Я завжди звертав увагу на те, що Союз є такою необхідною складовою частиною громадського життя, що дбати про його добро і розвиток — це значить працювати над поширенням усього нашого громадського життя.

Дякую Головному Урядові та всім відділовим урядникам і членам за їх співпрацю.

Бажаю Світлій Конвенції якнайкращих успіхів в нарадах над добром УНСоюзу і його членства.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО ІВАНА РОМАНИШИНА.

My services from the date of the last Convention to the present time consisted of constant contacts with the various secretaries of the Ukrainian National Association branches in the City of Newark and attendance at meetings of the Central Committee of the various branches in our area. I called meetings whenever necessary to advance the interests of the Ukrainian National Association. Our area showed a progressive gain in membership with a substancial increase in U.N.A. membership. I personally solicited members for the U.N.A. and was responsible for having enrolled approximately 61 new members.

Each year I spoke at each and every rally which had any connection with the Ukrainian National Association as a representative of the Association, and the total occasions on which I represented our organization during the four years amounted to 25.

I assisted in several cases where, due to death or other reasons, a secretary left or died in one of our local branch organizations, to aid the new secretary in orienting himself and bringing the affairs of the branch to proper condition.

During the four years, the activity of the Ukrainian National Assocation Bowling League has increased, so that we have witnessed four successful bowling seasons, with a total of twelve teams participating this year. Each year I presided as the toastmaster at the annual bowling banquet tendered for the members of the bowling league. It is gratifying indeed to say that the league which was started under my sponsorship has continued to grow under the guidance and hard work of new men who have unselfishly donated their time to propagation of this activity and keeping the name of the Ukrainian National Association in the foreground of public attention.

I have acted in the capacity of a community leader in our Ukrainian community life, being in more or less continual contact with our national representatives in the Senate and in the House of Representatives, and keeping the Ukrainian aspirations for freedom and independence from communist rule continually before such public officials.

I have done everything in my power to advance the interests of our organization, although severely limited as to time by my professional obligations.

John Romanition

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО, Д-РА ІВАНА ВАСИЛЕНКА

На вступі мого звіту почуваюся до милого обов'язку скласти подяку учасникам Клівлендської Конвенції за вибір мене головним радним.

Покладені тим вибором на мене обов'язки старався я виконати в міру всіх можливостей.

У зв'язку з тим брав кожночасно участь на всіх річних засіданнях Головного Уряду УНСоюзу, на яких, окрім загальноадміністративних справ, вирішено купно „Союзівки" та з черги переведення в життя того пляну в 1953 р. Безперечно, що справа пожвавлення діяльности Відділів та придбання нових членів УНС стояли на головному пляні порядку нарад.

Обмежуючись до засягу діяння на терені Канади, я брав участь кілька разів у кожному році на спільних засіданнях канадійських членів Головного Уряду УНСоюзу. Весною 1953 р. був учасником Окружних Зборів Канадійських Відділів у Торонто для пожвавлення союзової праці на терені Канади та наміченння пляну святкування 60-ліття УНСоюзу. З того приводу вислано кількаразово окремі обіжні листи-заклики до канадійських Відділів. Між тим вирішено прийняття Відділів УНС в Канаді в склад УКК (Комітет Українців Канади відповідає Українському Конгресовому Комітетові в ЗДА).

Веручи до уваги великий потенціял серед нової іміґрації, відбув я кількаразові ширші розмови з проводами деяких угруповань, щоб створити окремі відділи УНС при їх установах. Цю справу слід би окремо трактувати, а саме віднайти спосіб, як заставити людей до праці. Чи евентуально створений на терені Канади субофіс виконав би це завдання, чи треба шукати інших можливостей.

Від 1939 року стою в рядах УНС, співпрацюю теж від того часу з організатором і, маючи щоденно до діла з численними людьми — не лише як лікар, але як громадський діяч, веду союзову пропаґанду й бачу широкий засяг діяння Українського Народного Союзу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО ІВАНА КОКОЛЬСЬКОГО

Високоповажані Пані і Панове Делеґати!

Складаючи свій звіт як Головний Радний УНСоюзу зі своєї праці за час від 22-ої Конвенції, яка відбулась в травні 1950 року в Клівленді, хочу в першій мірі висловити щиру подяку шановним Делеґаткам і Делеґатам за ту велику честь, що вибрали мене головним урядником нашої славної української запомогової організації, та зате довір'я, яким вони мене наділили.

Приймаючи цей уряд, я був свідомий того, що беру на себе певні обов'язки, приписані статутом, які треба сповнити для добра нашої організації і членів УНСоюзу.

Як головний урядник, я брав участь в трьох річних засіданнях головного уряду, на яких складав звіти зі своєї діяльности та виступав у нарадах і дискусіях.

Свою працю я почав негайно після Конвенції 1950 року, скликаючи окружні збори відділових представників стейту Ровд Айленд, в місті Вунсакет, на яких були заступлені 7 Відділів цієї округи. На зборах реферував про Союз, про його зріст в членах і в майні та про працю відділових представників. Для дальшого пожвавлення праці по Відділах моєї округи, я зустрічався з відділовими урядниками та обговорював з ними різні союзові проблеми. З урядниками подальших Відділів вів листування і був кожної хвилі готовий прибути на їх збори, щоб дати їм поради.

Моя діяльність в 1951 році була така:

Дня 27-го травня я промовляв і проводив проґрамою на 40-літньому ювілею Відділу 206-го у Вунсакет, Р. Ай., де я є секретаром. В цьому святі взяло участь понад 400 союзівців. Святочну промову виголосив Гол. Предсідник УНС Д. Галичин, як також промовляли ґубернатор Стейту та інші визначні американці. З нагоди цього ювілею, того ж дня відбулися наради 8-ох відділових представників. Дня 24-го листопада я був присутній на спільному обіді Відділу 181-го в Менвил, Р. Ай. На річному засіданні Головного Уряду, що відбулося в березні 1952 року, рішено перевести кампанію за збільшення членства Союзу до 70,000. Тут треба було поробити старання, щоб членство моєї округи збільшилося, та заразом допильнувати, щоб було якнайменше суспензи та грошових зворотів.

Такі кампанії осягнули певний поступ, зріст в членах і зріст в загальному майні, що само собою свідчить про солідність та ясну будучність УНСоюзу. Тут треба дати велике признання відділовим урядникам і організаторам по Відділах, що в них не бракувало запалу і охоти попрацювати для батька Союзу. До мене, як головного радного, зверталось в різних справах відділові урядники і члени з-поза моєї округи, а я давав їм поради і в порозумінні з Головним Екзекутивом полагоджував їх справи. Припоручення від головної канцелярії я виконував, а кожну справу полагоджував справедливо, так, як вимагало добро УНСоюзу.

Моя праця виходила і поза рамці нашої організації. Я брав ширшу участь в громадському, церковному і національному житті. Очолюю Об'єднані Організації громади Вунсакет, Р. Ай., як Відділ УКК. Виголошував промови на Шевченківських і Листопадових Святах. Був делеґатом на 5-ому Конґресі УКК в Ню Йорку та співпрацював із ЗУАДК. Всяні зібрання я уважаю за відповідну нагоду, щоб згадати про УНСоюз та передати Союзовий привіт. Директор Цивільної Оборони Стейту Р. Ай., іменував мене директором для організування шкільної дітвори Вунсакет на випадок ворожого нападу. Як секретар Відділу 296-го УНСоюзу, присвячував я йому бачато часу, Не менше часу віддавав на приєднування нових членів. Для цього треба було розподілити свою активність між тут родженою молоддю, і між новоприбулими іміґрантами та не занедбувати стару іміґрацію. Тому, що я сам народжений в Америці, я не маю труднощів в своїй праці серед молоді, але також не занедбую старших членів, бо їх заслуги щодо розбудови нашої організації треба оцінити.

Тісна співпраця зі старшими, молодими і новоприбулими членами дала мені спромогу осягнути найкращі успіхи у Відділі. У своїй праці я завжди зустрічав повне до себе довір'я та добре відношення.

З нагоди 23-ої Конвенції УНСоюзу, складаю щиру подяку всім його головним урядникам, відділовим урядникам і членам, які зі мною співпрацювали для добра батька Союзу і бажаю нашій славній організації дальшого світлого розвитку.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО ПЕТРА КУЧМИ

Шановні Делеґатки і Делеґати!

Закінчуючи другу каденцію уряду головного радного та працюючи 18 літ постійно на ниві Українського Народного Союзу, я клонюся з вдячности перед Всевишнім за уділення мені змоги віддавати час і труд для УНСоюзу в періоді постійного зросту його членства, майна та слави.

Український Народний Союз постійно зростає, завдячуючи це відділовим працівникам та організаторам, які сумлінно виконують свої завдання. По 22-ій Конвенції, що відбулася в Клівленді, прийшлось виконати ряд ухвал, які в більшості увінчались успіхом. Не всі нові роди забезпечення були належно оцінені членами, хоч вони дають знамениті вигоди.

Підвишка „Свободи" з 30 до 50 центів була прийнята без великих перешкод або нарікань. В Ню Йорку члени отримують часопис з запізненням через поштові недотягнення. Збірка фондів на „Союзівку" осталась невикінченою проблемою.

Організування нового членства в останніх чотирьох роках постійно йшла успішно, хоч в багатьох випадках є трудноці. В цій ділянці на терені Ню Йорку я вживав всяких способів. Я старався підшукати організаторів, які приєднували 6 членів до всіх відділів. Цей спосіб вдавався там, де організатори мали поміч відділових урядників. Я осягнув дуже гарні успіхи з такими організаторами, які мають великі родини або широке коло знайомих. Вони приєднали ряд членів, які вступали не тільки для забезпечення, але й з патріотичних мотивів.

Маючи на увазі, що багато членів відходять з випла-

ченими грамотами, я старався умовити їх, щоб вони вибрали нові грамоти на місце виплачених. В Ню Йорку виринуло питання про організацію нових Відділів. Тому, що кожний новий Відділ має нагоду приєднати певне число членів, які не бажають іти до існуючих Відділів, порадившись з головними урядниками, ми прийшли до переконання, що нові Відділи будуть збагачувати союзову родину. І дійсно, декотрі новозорганізовані Відділи вибились на гарне місце в членстві.

Я брав участь у нарадах Відділів, даючи нагоду новим членам виступати з новими ідеями в організаційних справах, і завжди йшов їм назустріч. На святкуваннях ювілеїв, посвячення прапорів або зборах, я виступав з привітами від УНСоюзу.

Також брав участь в сходинах інших українських організацій і в деяких випадках боронив принципи УНСоюзу.

Я брав участь в трьох річних засіданнях головного уряду, де виступав у дискусіях, та давав поради для добра УНСоюзу. Всі припоручені головним урядом завдання я старався виконати з повним успіхом.

В громадському житті Ню Йорку беру участь майже в усіх його галузях, тримаючи зв'язок як з старою так і з новою іміграцією, як голова Українського Об'єднаного Комітету, Відділу УКК, віддаючи свій час і труд для ідеї боротьби українського народу за Волю.

Урядові та делеґатам 23-ї Конвенції бажаю найкращих успіхів в дальшій праці для добра УНСоюзу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО ВОЛОДИМИРА ДІДИКА

Високоповажані Делеґатки й Делеґати!

На протязі чотирьох років я виконував обов'язки головного радного так, як приписує статут УНСоюзу.

Обов'язки мої були обмежені до Метрополії Дітройту, де існують 7 великих Відділів УНСоюзу. З відділовими урядниками був постійно в близькім зв'язку та брав активну участь у відділових імпрезах і ювілеях, давав поради урядникам і членам.

Був присутній на трьох річних засіданнях Головного Уряду, де складав звіти із своєї діяльности. Брав участь в нарадах разом з іншими урядниками на користь і розвиток УНСоюзу.

Кожного року, вернувшись з річного засідання, я скликав відділових урядників та інформував їх про наради головного уряду і про нові ухвали, які були прийняті.

Відвідував Відділи на їхніх місячних зборах та закликав до побільшення своїх рядів новими членами.

При кожній нагоді пригадував членам про ухвалу 22-ої конвенції, а саме — про зложення одного доляра на „Союзівку".

На припоручення головної екзекутиви, в 1951 р. я переговорював з Екзекутивним Комітетом Українських Пластунів в справі приступлення Пласту до УНСоюзу.

В цім же році відбувся в Дітройті з'їзд української молоді Північної Америки. Мені було припоручено відповідно приготовитись до з'їзду і виступити з привітом в імені УНСоюзу.

В 1953 р. у Дітройті в Домі Відділів УНСоюзу відбувся з'їзд Союзу Українок Америки, якому я зложив привіт в імені УНСоюзу.

В Дітройті живе велике число українців, що мають свої різнородні організації. Тому мені приходилось багато разів виступати в імені УНСоюзу. Принагідно я пригадував про УКК і про національний даток.

В 1953 р. відбув я з відділовими урядниками 15 спільних зборів у союзових справах. Головний уряд на річнім засіданні припоручив мені провірити справу залеглих вкладок Відділу 94-го. Помимо кількох зборів уряду цього Відділу, справу було неможливо полагодити.

В справі приготування до 60-літнього ювілею УНСоюзу відбулися збори сімох відділів в Дітройтській Метрополії дня 21 лютого.

Дня 17 травня я був запрошений предсідником 167 Відділу, п. Медицьким, до Толідо, Огайо, де виголосив промову на Святі Матері.

Я також допомагав головній екзекутиві своїми порадами уділенні двох морґеджів на реальності в моїй окрузі.

Припоручення від головного предсідника, п. Галичина, підшукати постійного організатора на Дітройт я не виконав, бо не міг знайти такого організатора.

Принагідно я сам виконував організаторські обов'язки. Від 22-гої конвенції я приєднав 122 нових членів.

На закінчення мого звіту складаю щиру подяку всім делеґатам 22-гої Конвенції, що дали мені змогу працювати як головний радний УНСоюзу.

Бажаю нам усім братньої любови в нарадах, на добро і розвиток УНСоюзу і на користь та потіху всього українського народу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО МИКОЛИ ДАВИСКИБИ

Високоповажані Делеґатки і Делеґати!

На минулій Конвенції, яка відбулася 1950 р. в Клівленді, мені припала велика честь бути вибраним Головним Радним УНСоюзу.

У моїм конвенційнім звіті я не буду повторювати того, про що вже звітував на трьох річних засіданнях Головного Уряду. В цім звіті я хочу лише згадати про головніші періоди союзового життя в моїй окрузі і в стейтах Нової Англії.

В минулих роках я, як Головний Урядник УНСоюзу, докладав усіх зусиль, щоб наложені на мене обов'язки виконати якнайкраще, розуміючи, що бути головним урядником УНСоюзу — значить бути прикладним громадянином у всіх союзових і народних справах. Зараз по Конвенції в році 1950 я увійшов в контакт з усіми Відділами в моїй окрузі, щоб оживити працю та збільшити число членів по Відділах. Кожний Відділ дав мені запевнення, що спричиниться до осягнення наміченої цілі, себто побільшить УНСоюз до 70 тисяч членів.

Дня 11 червня 1950 р. я був запрошений і говорив на зборах Відділу 374 в Бостоні, Масс.

Дня 18 червня 1950 р., в порозумінні з головним касиром п. Р. Слободяном, був приявний на святі Відділу 178 в Менчестері, Ню Гемшір.

Дня 15 жовтня 1950 р., в порозумінні з Головним Предсідником, п. Д. Галичиним, був приявний на святі Відділу 253 в Лудлов, Масс.

На кожних відвідинах Відділів я виголошував відповідну промову, достосовану до свята, — про УНСоюз, про його велику гуманітарну працю для своїх членів і для поневоленого українського народу.

Дня 18 вересня, на припоручення Головного Предсідника, п. Д. Галичина, я полагодив справу члена, що був виключений з Відділу 84, Савпорт, Кон.

В місяці травні 1951 р. я був запрошений на свято Відділу 206.

Дня 18 серпня 1952 р. я був приявний на Союзовім Святі відділу 238 УНСоюзу.

Дня 15 листопада 1952 р., на припоручення Головного Предсідника п. Д. Галичина, я був приявний на святі посвячення прапорів Відділу 253, в Лудлов, Масс. По скінченні відділової імпрези я мав організаційні збори Відділів 253, 207, 1 9, 68 і 52. На зборах апелював до приявних урядників і членів, щоб організували нових членів до своїх Відділів, а по промові відповідав на питання в справах УНСоюзу. Рівно ж я полагодив справу члена Відділу 253, який був неправильно суспендований.

За моїм почином на початку 1953 р. був створений комітет, який відвідав нашого губернатора Крістян Герда і вручив йому петицію про свято 22 Січня 1919 р., коли Україна проголосила свою незалежність. Наш ґовернор поставився до цієї справи дуже прихильно і проголосив день 22 січня 1953 р. як свято незалежности України, і просив всіх громадян стейту Массачюсетс в цей день віддати пошану Україні.

В травні 1953 р. я вистарався дозвіл на жалібний похід нашої громади в 30-ті роковини голоду на Україні.

В американсько-українському житті я брав живу участь. Між американцями, при кожній нагоді, інформував їх про нашу нещасну батьківщину Україну і про наш народ, що далі в підпіллі змагається з московськими зайдами за Волю України.

Роками я очолював Український Американський допомоговий комітет і відділ УКК. Для союзової і народної справи віддав найкращі свої літа. Як секретар Відділу 238 УНСоюзу я дбав про його розвиток і побільшував його новими членами, старaючись, щоб якнайменше було суспензи. Кожну справу полагоджував точно і справедливо. У моїм Відділі панує братня любов і пошана до уряду УНСоюзу.

Я завжди був у тісному контакті з Головною Екзекутивою. Кожне припоручення екзекутиви виконував точно і на час. На кожну справу давав свої коментарі. При купні „Союзівки" я давав поради і заохоту, щоб здійснити наші мрії і виконати постанову 22-ої Конвенції, яка припоручила головному урядові закупити відповідну оселю.

В травні 1953 р. на річному засіданні головного уряду УНСоюзу я мав нагоду з усіма головними урядниками відвідати цю нашу „Сюзівку".

Як головний радний, я мав честь бути на трьох річних засіданнях головного уряду УНСоюзу.

До мене зверталися в різних справах відділові урядники та члени. У своїй союзовій і народній праці, а завжди зустрічав повне довір'я і щире відношення головного уряду та відділових урядників.

З нагоди 23-тої Конвенції УНСоюзу складаю щиру подяку головній екзекутиві, головним і відділовим урядникам і членам, що зі мною працювали для добра і слави нашого Батька Союзу і поневоленого нашого народу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО ТАРАСА ШПІКУЛИ

Високоповажні Пані і Панове Делеґати!

По чотирьох роках праці, ми знову з'їхалися на 23-ю Конвенцію, щоб перевірити стан майна й розвиток нашої організації, а також виробити пляни на будуче і вибрати уряд, який має виконувати конструктивну працю в наступних чотирьох роках для добра і зросту Українського Народного Союзу.

Мій обов'язок як Головного Радного УНС впродовж чотирьох років я виконував так, як годиться доброму союзівцеві і головному урядникові.

Я завжди мав на увазі довір'я делеґатів 22-ої Конвенції, які вибрали мене на цей уряд в тім переконанні, що я, прийнявши його, сповнятиму якнайкраще обов'язки головного урядника та працюватиму як слід для добра і зросту УНСоюзу.

Я був присутній на трьох річних засіданнях Головного Уряду УНС, а мої звіти з кожнорічної праці були вміщені в „Свободі", так, що кожний, хто цікавиться моєю працею, мав нагоду з нею обзнайомитися. Тому не буду тепер те саме повторювати, а подам тільки коротке звідомлення.

Старанням Окружного Комітету Відділів УНСоюзу та Дирекції Дому Відділів УНСоюзу в Шикаґо, відбулися слідуючі імпрези та збори в 1950 році: дня 9 липня — День УНСоюзу, дня 31 грудня — новорічна забава; в днях 17 і 18 листопада — організаційні збори. Референтом на обох зборах був Головний Предсідник УНС п. Д. Галичин. Його приявність виявилася дуже корисною для дальшого розвитку організації.

Діяльність в 1951 році в Шикаґовській окрузі: дня 13 січня — традиційний „Маланчин Вечір", дня 14 липня — „День УНСоюзу", дня 31 грудня — новорічна забава.

З доручення Екзекутиви УНСоюзу, відбулися союзові організаційні збори дня 22 квітня на Борнсайд. Того самого дня, але в іншому часі, переведено збори на Вест Пулман для Відділів 33, 176, 415, .16, 222, і 243.

Дня 3 червня відбулися союзові організаційні збори в Ґері Інд. для Відділів 100 і 346, а того самого дня, пізніше, — збори в Гарвей, Ілл. для Відділів 354 і 335.

Разом з організатором УНС п. Д. Білецьким, я був приявний на всіх згаданих зборах, і обидва ми говорили про організаційні справи та взагалі про УНСоюз.

При Лізі Американців Українського Походження в Шикаґо створено Комітет Українського Народного Фонду, де я займав уряд предсідника. Тут можу ствердити, що цей комітет виконав своє завдання в 1951 році добре, вславши до УКК в Ню Йорку понад $15,000,00.

В Домі Відділів УНСоюзу в Шикаґо впродовж трьох років містився переселенчий осередок, який перестав існувати щойно в другій половині 1952 року, коли останні мешканці перенеслися на власні помешкання. Дирекція Дому Відділів, яку я тоді очолював і ще тепер маю честь бути її предсідником, не жаліє, що зазнала частинно матеріяльних втрат, а радіє, що могла допомогти тисячам новоприбулих українців на початку їхнього прибуття, даючи їм безплатно захист та опіку,

В Домі Відділів УНС льокуються п'ять Відділів: 22, 106, 125, 221, і 379, а число членів у згаданих Відділах становить понад 4,500. Є тут своя власна бібліотека, з якої користає багато людей.

Старанням Дирекції Дому Відділів, в 1952 році відбулися такі імпрези і збори: дня 12 січня — Маланчин Вечір; дня 13 липня — „День УНСоюзу"; дня 31 грудня — новорічна забава; дня 20 вересня — організаційні збори в північній частині міста, де головним референтом був Гол. Предсідник п. Д. Галичин.

Старанням Ліґи Американців Українського Походження і Комітету Злучених Українських Організацій, при активній участі Відділів УНС в Шикаґо, переведено „Український День", офіційно проголошений майором міста, 24 серпня 1952 року, в Рівервю Парку при кількатисячному здвизі українського громадянства. Головними промовцями були: Гол. Предсідник УНСоюзу п. Д. Галичин, сенатор стейту Ілл. Еверт М. Дирксен, адв. М. Пізнак з Ню Йорку та конґресмен Т. П. Шиген.

В цьому дні я займав позицію в Діловому Комітеті та виконував наложені на мене обов'язки. Дохід з „Українського Дня" був призначений на УКК.

Моя діяльність в 1953 році:

На запрошення представника Відділу 106, був я на річних зборах згаданого Відділу 18 січня і говорив про справи УНСоюзу.

На припоручення Гол. Предсідника УНСоюзу п. Д. Галичина, дня 11 липня, був я на зборах Відділу 220, щоб перевірити та полагодити деякі справи. По вислуханні обох сторін, можу ствердити, що всі недомагання, які вимагали моєї приявности, були полагоджені для добра Відділу й УНСоюзу.

На запрошення предсідника Відділу 176, був я в секретаря згаданого Відділу 17 лютого, який тяжко захворів. Перевіривши книжки, я поробив заходи, щоб вибрати другого секретаря, який перебрав би працю у Відділі.

Старанням Дирекції Дому Відділів УНСоюзу в Шикаґо відбувся „День УНСоюзу" 12 липня.

Дня 6 грудня відбувся 10-літній Ювілей Дому Відділів УНСоюзу в Шикаґо. В ювілейному бенкеті взяли участь представники майже усіх українських церковних й громадських організацій, а головним референтом був Гол. Предсідник УНСоюзу, п. Д. Галичин.

Дня 7 грудня відбулися організаційні союзові збори, на яких говорив про союзові справи Гол. Предсідник УНСоюзу п. Д. Галичин.

Я, як господар кожної згаданої імпрези, докладав всіх зусиль до успішного переведення їх, і мені приємно ствердити, що при добрій та гармонійній співпраці відділових урядників, союзівців та головних урядників, всі згадані імпрези перейшли з успіхом.

„Дні УНСоюзу" в Шикаґо відбуваються при великій участі союзівців й українського громадянства. Крім того хочу підкреслити, що кожного року в „Дні УНСоюзу" вибираємо „Королеву Дня". В 1953 році була вибрана королевою панна Л. Дацьків, дочка довголітнього секретаря Відділу 106 Г. Дацьківа.

Дирекція Дому Відділів УНСоюзу не вдовольняється тим, що має виплачений будинок та кільканадцять тисяч долярів в банку. Вона плянує: розбудову, купно або побудову більшого дому, якого в Шікаґо тепер конечно потрібно. Згадані пляни можна б скоро зреалізувати, якщо буде зрозуміння та співпраця в тому напрямі в усього нашого громадянства в Шикаґо та околиці, а в першу чергу однозгідність всього членства Відділів. Бо наші члени, будучи рівночасно членами різних українських організацій, мають добру нагоду пропаґувати та заохочувати якнайширші круги до співпраці в цій справі.

Я, як секретар найбільшого Відділу (221) УНСоюзу на терені З'єдинених Держав Америки і Канади, доложив багато труду і праці до його зросту. Братство св. Стефана при Відділі 221 УНСоюзу в Шикаґо з кінцем 1953 року начисляло у своїх рядах 2,046 членів!

Від минулої Конвенції, що відбулася в 1950 році, кількість членів УНСоюзу в Шикаґо майже подвоїлася — з 3,568 до 6,648. Це є доказом гарної праці секретарів, урядників, союзівців, організаторів, а особливо п. Д. Білецького, що союзова родина в Шикаґо за чотири роки зросла на 3,080 нових членів.

Крім згаданих тут обов'язків, я використовував свій вільний час на приєднування нових членів, і впродовж чотирьох років зорганізував 578 нових членів.

Між мною, членами Екзекутивного Комітету і всіма головними урядниками була повна кооперація та гармонійна праця для одної цілі — для УНСоюзу. Рівно ж була повна кооперація і співпраця між мною, відділовими урядниками й членами в моїй окрузі.

Я брав участь в багатьох зборах в справі допомоги українським скитальцям та в справі збирання Українського Народного Фонду, і тут можу ствердити, що вислід праці був добрий і корисний.

Нехай живе і розвивається УНСоюз, одна з найбільших українських організацій в Америці, Канаді і в світі!

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ РАДНОЇ ОЛЕНИ ШТОГРИН

Вельмишановні Пані і Панове Делеґати!

За останні чотири роки на терені Филаделфії і округи переведено немалу працю в напрямі громадському і організаційному.

У нас відбулось кілька маніфестацій і загальногромадських імпрез, влаштованих ЗУАДК і УКК, в який наші Відділи брали живу участь. Наші Відділи відповідали на заклики ЗУАДК і завжди були готові до піддержки, коли ЗУАДК того потребував.

В організаційній ділянці йшла наполеглива праця за приєднання нових членів, особливо в перших двох роках, коли ще прибували нові поселенці. Вів її організатор п. Ліщинський, а далі активніші секретарі, які значно збільшили свої Відділи. У цьому часі я присвятила багато часу організуванню нових членів і вдержанню їх в рядах УНС. Та організуючи членів я звертала увагу і на їх життя-буття, стараючись їм допомагати в різний спосіб, чи то вишукуванням праці, чи полагоджуванням формальних справ, зв'язаних з вимогами законів.

Для поширення інформацій про УНС у нас відбувалися радіоавдиції, організуванням яких я займалась. Таких було 8 в 1951 і 6 в 1952 році.

У звітовому часі відбулося десять Окружних Зборів. Ці збори не тільки давали перегляд проробленої праці, але й видвигали різні організаційні проблеми, які були предметом дискусій на Річних Зборах. Мене запрошено відвідати такі Відділи: 239, 105 два рази і 268. В 1951 році у Филаделфії створився новий Відділ ч. 479, якого усталення і вибір уряду я перевела та подала вказівки секретареві для ведення книг і діловодства.

На доручення Екзекутиви я заступала і склала привіт від УНС в 1952 р. в червні на Конвенції Прав. Ліґи Молоді, в жовтні на З'їзді Спілки Української Молоді Америки і на відкритті Дому ЗУАДК, а в листопаді 1953 р. — на посвяченні Дому СУА.

У вересні 1951 р. я промовляла на 35-літнім ювілеї 83-го Відділу; тоді був приявний д-р Л. Мишуга. 1953 р. в вересні я була на 35-літнім Ювілеї 163-го Відділу, де був також п. Р. Слободян, а в грудні того ж року була на 50-літнім ювілеї 45 Відділу. На цьому святі були приявними п. Д. Галичин і Р. Слободян.

Я була в постійному контакті з Гол. Канцелярією і листовно або телефонічно засягала порад у справах, які вимагали негайного полагодження.

Я держала зв'язок з місцевими секретарями; ми сходились часто на наради, і тут я можу тільки ствердити добре відношення і кооперацію всіх урядників як місцевих, так з цілої округи.

Я брала участь у трьох Річних засіданнях, і думаю, що сповнила обов'язки гол. радної згідно з статутом і наказом моєї совісти.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ РАДНОЇ АННИ ВАСИЛЬОВСЬКОЇ

Mr. Chairman and Delegates:

I want to take this opportunity to express my extreme gratitude to the delegates of the 22nd U.N.A. Convention, who elected me to the office of Supreme Advisor.

At all times I abided by the rules and regulations of the Ukrainian National Association and tried to fulfill all obligations placed upon me.

For the past three years I have attended the yearly meetings of the Supreme Assembly and submitted reports of my activities during the previous years, which no doubt you read in our publication, the Svoboda.

However, I do want to inform you that the Ukrainian National Association received much publicity in Chicago during the past four years, and whenever occasion presented itself the U.N.A. was always represented.

I took every advantage to get as many members into the U.N.A. as possible and explained to them the benefits that could be derived, and what we have achieved culturally, politically and fraternally as an organization.

Whenever Mr. Halychyn or Mr. Herman gave me an assignment concerning the U.N.A., I tried to perform my duty to the satisfaction of all concerned.

We promoted many U.N.A. activities in Chicago, where I worked on committees such as Malanka, the traditional Ukrainian New Year's Eve Dance, and the American New Year's Eve Ball.

Each year the U.N.A. Branches together with the Directors of the Soyuz Home, The Ukrainian American Civic Center, sponsor the "U.N.A. Day" which gives an opportunity for all U.N.A. members and friends to meet. At this time we choose our U.N.A. Queen. This truly is a great spectable. In preparation of this coronation program, I devoted considerable time and effort. A festival such as the "U.N.A. Day" helps us fraternally and financially.

For several years in our Soyuz Home we clothed, fed and housed many newcomers. Now in this home our Ukrainians meet to discuss not only the U.N.A. activities but also Ukrainian and American politics. Here, I assisted in helping to make the 10th Anniversary of our Soyuz Home, the Ukrainian American Civic Center, a success. This event was celebrated with a banquet held December 6th, 1953, where Mr. Dmytro Halychyn, our president, was guest speaker. Almost all the Chicago organizations were present at this occasion.

The Chicago District Committee composed of officers of all U.N.A. Branches of Chicago and Vicinity, sponsored a Youth Rally in Pilsen Park, on May 31, 1952. where I helped in the arrangements to bring our U.N.A. Youth together. Also, on December 7th, 1953, I helped at the U.N.A. membership dance which was held at the Ukrainian American Civic Center.

I attended the following meetings:

1. Director's Meetings of the Ukrainian American Civic Center where the various U.N.A. Branches are represented.
2. The Executive Meetings of the District Committee of Chicago where I am Treasurer.
3. The organizational meetings of all U.N.A. Branches where Mr. Dmytro Halychyn presided.

As Supreme Advisor of the U.N.A. I was invited to all social affairs given by our many U.N.A. Branches in Chicago. I also attended various jubilees, church banquets, memorial and commemorative programs. Whenever called upon, I assisted the secretaries in their various fraternal problems.

Not only was I active in the U.N.A. Branches but also in organizations where the U.N.A. would benefit. I was treasurer and on the committee that sponsored the Ukrainian Day in Riverview Park; the proceeds of this public affair were given to the Ukrainian Congress Committee.

In American politics I am connected with the Republican Party where I try to bring forth the Ukrainian name and its organizations, its culture and history to the public's attention.

From this report you will observe that I have been very active during my four years as Supreme Advisor.

Anna Wasylowsky

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО ВАСИЛЯ ГУЗАРА

At this time, I want to take this opportunity to thank the delegates of the last convention at Cleveland, Ohio, and the entire membership of the Ukrainian National Association whom they represented, for the confidence they placed in me by electing me to the office of Supreme Advisor.

In assuming my duties on the Advisory Board, I felt my first responsibility to my own city and branch. The local members of the UNA complained about the lateness of the Svoboda. On July 21, 1951, I visited the Rochester Post Office and related my problem to Mr. McGuire, Superintendent of Mails. On July 29th I received a letter from the Postmaster of Rochester, Donald Dailey, explaining the situation. This matter was cleared up.

During the Summer of 1951, I visited many picnics and social affairs held by the local branches. Labor Day weekend, I attended the Ukrainian Youth's League Convention in New York City.

On October 22, 1950, at the invitation of Branch 39 of Syrancuse, N. Y., I attended their 50th Anniversary celebration of the organization where I spoke in English, and the editor of the Svoboda, Dr. Luke Myshuha, spoke in Ukrainian. At this time I contacted the officers of various UNA branches in Rochester about increasing their membership. Thus far we have everyone becoming membership conscious and alert to the increased activity. I feel that we are taking one step forward in making the UNA in Rochester a working and thriving force.

March 10, 1951, I attended a Memorial Concert of Taras Shevchenko given by Ukrainian Civic Center Society Branch 316 of the UNA. March 12, 1951, I was invited to attend the Branch 226 meeting to advise and help found me again attending various organizations' picnics and social affairs, advocating membership in the UNA.

Labor Day I attended the Ukrainian Youth Convention in Detroit, Mich., with other officers of the UNA, where we conducted a poll of the delegates as to membership in the UNA. From this poll we found that we could gain many members from the American-born Ukrainians. On September 18th a new branch was organized in Rochester, all composed of new immigrants.

October 2, 1951, held an organizational meeting with the local branches pertaining to a membership drive and a plan for an organization meeting to be held December 16th. October 14, 1951, I made an announcement over the local radio program in regard to new members to the UNA. December 16th I had the honor of being the Chairman of the Organizational Committee. The guest speaker was the UNA Supreme Secretary, Mr. G. Herman, who addressed an assemlage of about 800 people. I believe it was an advantage to both the older generation and the American-born youth, as well as to non-members.

February 10th, 1952, held local membership campaign to increase members to the UNA. March 30th attended meeting of local branch where a little misunderstanding took place between members and officers. After a short discussion, this matter was cleared and an apology was offered, and the progress of the UNA went forward.

April 23rd, 24th and 25th, attended the Ukrainian National Sports Rally, extended greeting from the Ukrainian National Association and thanked the local branches for the great part they have played in making the sports rally a great success. Guest speaker for the affair was Mike Mazurki, Ukrainian actor and wrestler.

November 30th — Held a meeting with local sports enthusiasts and young members of the UNA for the purpose of holding a local bowling tournament in memory of the late Uresident of the Ukrainian National Association, Mr. Nicholas Muraszko. The day of this memorial event was on May 3, 1953. I presented the Nicholas Muraszko trophy in memory of the late president.

March 28th — At the request of the Supreme Secretary, Mr. G. Herman, I attended the Ukrainian Youth Council Convention of North America at Niagara Falls, Canada, and extended greetings from the UNA.

May 3rd — The Nicholas Muraszko Memorial Bowling Tournament was held in Rochester. Seven bowling teams from Branches 217, 269, 289, 316 and 367 from Rochester and Branch 191 from Troy, N. Y., participated in the tournament. I can truthfully say that this tournament was conducted in the highest sportsmanship manner and a true UNA fashion. I hope that we can have an annual sports tournament with all UNA bowlers participating as other organizations have in the past. I do want to thank the local branches for the support given to the Sports Tournament and to Michal Melnyk, acting Secretary, with the capable assistance from Willianm Popowych.

September 26th — With the cooperation of all UNA branches and other organizations, the Rochester Ukrainians held a manifestation to commemorate the famine in Ukraine. Principal speaker for the event was Supreme President Mr. D. Halychyn. This parade was well planned, and was the first group to ever march through Rochester main streets on a Saturday afternoon.

October 17th — I was invited to attend the 50th Anniversary celebration of the largest branch of Rochester, Zaporozka Sitch Society Branch 367 of the UNA. Tr. R. Slobodian was guest speaker.

October 18th — Attended a banquet of the Zaporzka Sitch Society, where Mr. Slobodian spoke again, and where we both pointed out the value of being a member of the UNA.

January 2nd — Called an organization meeting with all

local branches for the 60th Anniversary of the Ukrainian National Association. Concert was held April 3, 1953; Mr. D. Halychyn was guest speaker. Also suggested that the Nicholas Muraszko Memorial Bowling Tournament be carried on and the date was set for April 3, 1954, at 1:00 PM. Again I was chosen to be Chairman of the tournament. Michael Melnyk was also picked for Secretary. This year we plan to contact more teams in the surrounding towns. With the help of the local branches, the tournament turned out to be a big success. I hope that at some future date the UNA can hold a national tournament for its members. I know that it could benefit in members, as I have had the experience in the past years. I believe we must have more direct contact with the average American-born Ukrainians. We can see how many of our Ukrainian youth are now participating in different sports throughout the country.

Additional activities on my part in behalf of the UNA included attendance at then all leading youth gatherings, such as rallies and Congresses at which I stressed the advantage of our youth belonging to the Ukrainian National Association.

I attended all yearly meetings of the Supreme Assembly of the Ukrainian National Association, where I advised to the best of my ability.

In closing I wish to thank my associates on the Supreme Assembly, together with the Executive Board, for the cooperation and the considerations they all gave me. To the local branch officers, I also wish to extend sincere thanks for the time and effort they spent in the interest of the Ukrainian National Association. I am happy to say that I enjoyed my work for the past four years and very proud to be a member of the finest Ukrainian fraternal organization in the world. Long live the UNA.

William B. Hussar

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА „СВОБОДИ" Д-РА ЛУКИ МИШУГИ

I.

За українське ім'я в Америці

У тому самому дні, коли почала радити у Вашингтоні Ювілейна Конвенція УНСоюзу, себто 31 травня ц. р., появилася в „Ню Йорк Таймсі" стаття п. з. „Ukrainian Anniversary". Це не була стаття про 60-літню річницю УНСоюзу чи „Свободи". Ні, це був коментар на 300-ліття „возз'єднання" України з Москвою. „Ню Йорк Таймс" глузує з кремлівських урочистостей і пише, що неможливо повірити, щоб українці раділи, згадуючи історію 300-літнього гноблення України. Підкресливши кремлівське фальшування історії, „Н. И. Таймс" стверджує, що сьогоднішня дійсність така: „Існує кремлівське гноблення і русифікація України", а як багато витерпіла Україна, про це знає найкраще Хрущов. Тому й не диво, що український націоналізм далі росте в Україні. Про те, що „Н. И. Таймс" написав тепер про поневолення України та її змагання до волі, „Свобода" писала на цій землі уже тому 60 років. „Свобода" старалася довгими десятками років переконувати також і „Н. И. Таймс", щоб не вживав бодай назви „Little Russia", яка є для українського народу синонімом національного поневолення і московського грабежу, в тому теж і грабежу рідної назви. Та „Н. И. Таймс", як і другі, можливо, й досі писали б про „Малоросію" та українську мову як „діялект", якби не те море крови, яке пролляв український нарід в останніх десятиліттях у боротьбі за своє ім'я і волю, а теж, якби не було й праці американських українців, а в першу чергу УНСоюзу та „Свободи", які своїми англомовними виданнями ширили правдиві відомості про Україну.

Всеукраїнський і поступовий рух

В минулому конвенційному періоді довелось нам святкувати два 60-річчя: „Свободи" та УНСоюзу. Це ті „два кроки вперед", про які писала „Свобода" тому 60 років, яким треба завдячувати, що наш нарід в Америці не загинув, а „воскрес із мертвих", як про це писали перші наші священики-піонери. Тим піонерам ми навіки вдячні за ідейний, всеукраїнський і поступовий дух, який вони вляли в „Свободу" вже тому 60 років, та за їхні заклики до політичної та релігійної толерантности, без яких неможливе об'єднування нашого народу. Сьогодні „Свобода" має 61 рік. Важливіше від її віку є одначе те, що вона весь час твердо стояла на національному ґрунті й не відступала від благородних принципів своїх основоположників, за що доводилось їй переживати не одну гірку хвилину. Але про це не будемо говорити, бо сьогодні день ювілею-радости. До того ж терпіти за ідейну роботу — явище природне. Сьогодні можемо тільки дякувати Всевишньому, що, не зважаючи на наші недомагання, благословив наші труди, і просити Його, щоб дав нам ясний розум і чисте серце, щоб ми могли набуте добро закріпити і ще більше придбати, ідучи давнім шляхом ідейности, жертвенности, посвяти і поступу.

Ми, члени УНСоюзу, радіємо, що наша „Свобода" зайняла почесне місце не тільки в історії американських українців, але й в історії українського народу взагалі. Це місце припало „Свободі" не так тому, що вона вдержалася при існуванні найдовше з усіх українських газет в Україні й поза нею, а в першу чергу за те, що вона весь час вірно служила найвищим ідеалам українського народу та старалася на різні способи передавати ті ідеали до відома американського народу і його влади. Подібну роботу виконують УНСоюз і „Свобода" теж і на цій Конвенції, включно з нашою, під кожним оглядом цікавою, конференцією у департаменті стейту. Цю працю будемо продовжувати. Тому теж поліпшення та поширення „Свободи" повинно бути одним із найважливіших завдань цієї Конвенції. Знаючи минуле в Америці, не так важко добачувати наше будуче.

Наше будуче

Це правда, „Свобода" має сьоогдні більше передплатників і читачів, ніж який інший український часопис. Проте це слаба потіха, зокрема, коли вдуматись, скільки буде тих передплатників та читачів вже за 15 чи 20 років. Це відноситься, як до „Свободи", так і до „Ukrainian Weekly" Вже сама смерть забирає „Свободі" кожного дня кілька читачів, а нові не прибувають, бо в УНСоюзі маємо тепер багато таких членів, що „Свободи" не мають, хоч повинні б мати. Як такий стан буде продовжуватись, то за 20 років не буде „Свободи" як щоденника, а якраз тоді буде її тут треба ще більше, як сьогодні, коли думати про ідейний, український дух у нашому житті. Застановімся над тим уже на цій конвенції. Не залишім тих нарад без твердої постанови щось у цій справі зробити, і то теж на місцях, по відділах, серед своїх друзів та знайомих, як зі старої й нової іміграції, так і серед тут роджених. Не підрізуймо своєю байдужістю завчасу те дерево, соками якого жили цілі покоління та яке ще здорове й сильне.

Пам'ятаймо, що „Свобода" перша почала на цій землі збирати докупи розсіяних і безпорадних наших людей, вириваючи їх з москвофільських та мадяронських рук, себто таких, що були проти українського імени й проти України. „Свобода" була тут в ідейному та загальнонародному розумінні першим і найсильнішим чинником. Таким є вона й нині. „Свобода" перша вказала нашому народові в Америці на потребу мати „свою хату", де була б своя правда і сила і воля. Такою хатою став в Америці тому 60 років Український Народний Союз, призначений — як писала „Свобода" — для одної „Великої Родини", де були б тільки „Брат і Сестра" та де під проводом „Батька" ми могли б навчитись, як тут розвивати свої сили і собою радити. Обране Союзом гасло „В лучності сила" було тільки відгомоном давніх моральних традицій українського народу, що ними

Д-р Л. Мишуга виголошує редакційний звіт.

визначались від найдавніших часів ті різнородні добровільні асоціяції, артілі чи кооперативи, що їх було так багато в Україні. Союз був виявом нашої вдачі, бо ми, українці, хоч великі індивідуалісти, проте повну силу талану, енергії та посвяти виявляємо щойно в організації, особливо, як вона ідейна. Працею, посвятою та пожертвами ідеалістів, вихованих „Свободою", втримувалось тут у минулому ціле наше життя. Імена тих ідеалістів пропали, їхні гроби забуті. Тільки не пропала їх ідейна праця. Без ідеалістів не вдержиться довго й теперішнє життя, хоч воно б'ється. Хто ж буде його продовжувати? Де наш ідейний доріст? Скільки є тут роджених, що думали б глибше про наші надбання в Америці та виявляли б запал і посвяту для справ, які нам дорогі? А як ми їх ще й сьогодні не можемо приєднати для тих справ, то чи буде можливо зробити це коли-небудь пізніше?

Це ніякий песимізм, а тільки пересторога, щоб ми ще й нині не збували цього пекучого питання тільки фразами про „рятування молоді", як це у нас уже не раз було. До розв'язки цього питання мусять приложити рук делеґати з тут роджених, що їх є понад 100 на цій конвенції.

Служба Америці й Україні.

Живемо в такому часі, коли українським іменем можна тільки гордитись. Допомагати розумінню ваги української справи є нині доброю службою Америці, і про це немає сумніву також і в колах, політичні потягнення яких завважують на долі світу. Ніхто ж уже не квестіонує, що Москва є найбільшим ворогом не тільки України, але й Америки. Дебатують радше над тим, хто є справжнім приятелем Америки Ми знов писали й пишемо в „Свободі" та „Юкреніен Віклі", що український нарід був і є тим приятелем. На ту саме тему містимо багато цікавого матеріялу і просимо тут роджених, між якими є вже й наукові сили та різного роду професіоналісти, щоб усе це було використовуване в американській пресі на місцях, у письмах до президента чи департаменту стейту, або до сенаторів і конґресменів. Це ж допомога не тільки українській визвольній справі, але в рівній мірі теж і допомога Америці, щоб вона краще могла визнатись у докладному питанні, що то є „Росія" і хто в ній ворог Америки, а хто її приятель. Для прикладу, яка добра тепер нагода користуватись теж і неукраїнськими матеріялами, може послужити те число тижневого журналу „The New Leader" (May 31. 1954), в якому є окремий додаток про „Бунт у Воркуті" (The Vorkuta Uprising, by Dr. Joseph Scholmer). Це мова про страйк, який відбувся в 1953 році в совєтському концентраційному таборі в Воркуті, де між каторжанами були 37 національностей. Половину з тих каторжан творили українці „з України під Польщею", себто „з Галичини", як пише автор. Були в таборі також і росіяни. Замітне, що всі національні групи творили один фронт, а росіяни — другий. Росіяни були майже всі соціялісти, наставлені проти капіталізму і проти Америки, а національні групи були виразно проамериканські й думали тільки за свободу, покладаючи всю надію на Америку, що допоможе їм у їхніх визвольних змаганнях. Очевидець оповідає, як страйкарі замкнулися в бараках і на промову ген. Дерев'янка, щоб піддались, відповідали: „Чому не стріляєш? Краще згинути, як далі тут терпіти!" Генерал дав наказ до штурму, а українці, пише цей чужинець - лікар, почали співати пісні волі. Розвалились брами і загуркотіли машинові кріси. Впало 64 трупи, а решта були смертельно ранені...

Так гине українська молоть під Совєтами і тепер, вірна високим ідеалам волі, дорогим українському і американському народам. Усім нам треба брати від неї приклад, теж і молоді, що живе на вільній американській землі, зокрема тій, що є в рядах УНСоюзу. Як не робимо щось інше, то бодай ширім вісті про такі речі — для взаємного добра обидвох країн, Америки і України.

„Американський спосіб життя".

Як поглянути на перше число „Свободи" і порівняти його з будь-яким теперішнім числом, то впаде в очі велика різниця. Нема, одначе, ніякої зміни в одному: в любові до свого, до свого народу; нема зміни в відчуванні його недолі й в бажанні допомогти йому визволитись з неволі. Зрозуміло, що нині є вже в „Свободі" глибше знання нашого місця в Америці. Ми вже знаємо американський спосіб життя і думання. Тому тепер легше і нам тут жити і легше боронити українську справу, чи поширювати знання про Україну. Проте вчитися треба далі, бо американський нарід не стоїть на місці, а постійно йде вперед. Це й причина, чому ми в багатьох статтях старалися обговорювати „American Way of Life", бо якраз завдяки цьому „американському способові життя" можуть на цій землі гармонійно жити люди різних етнічних походжень, традицій, політичних переконань та релігій, і ми з ними. Усіх їх тісно в'яжуть — ідеали волі та рівности. Американський спосіб життя визнає, що в основі правдивої демократії є — „good sportmansship", у відношенні не тільки одної людини до другої, але й організації, громади чи нації. Зокрема спортсменський дух повинен бути і в політиці, бо політика у справжнім американськім розумінні — це „The great American game" і то така гра, яка — в противенстві до тоталітаризмів — не тільки визнає, але й охороняє опозицію, як конечно потрібну в демократії, а прогру зважає почесною. Як в демократії нема „a good loser" і „a graceful winner", то вона не є правдивою демократією. Дискусія і компроміс є теж конечні в політиці й це теж належить до американського способу життя.

Принципи, яких ми придержувались.

Редагуючи „Свободу", ми старались пристосовуватись до принципів, яких придержується серйозна американська преса, що дбає не тільки про бизнес, але й про моральний престиж. В останніх десятиліттях дуже зросла в Америці відповідальність за зміст друкованого слова, за об'єктивність інформацій і відмежування новин від редакційних коментарів. Лестер Маркел, недільний редактор „Ню Йорк Таймсу", промовляючи недавно до редакторів шкільних газет, заявив, що багато американських газет недомагає у тому, що вони полюють на сенсаційність і те, що може забавити читачів, а не на те, що саме сумління казало б ставити на першому місці заради добра загальної справи, а в тому і самих читачів. Хто винен, говорив Маркел, що така преса існує? Читачі, відповідає він, які ласі на розводові процеси, криміналістику, чи такі партійні політичні порахунки, що приносять нераз нечесть цілій нації. Не буде таких читачів, не буде й таких газет. Тоді теж не буде й такого скандалу, який виявляє недавня перевірка, переведена Інтернешел Прес Інститюд, що 50% людей, які читають газти, не знають ні про найбільш актуальні світові події, ні імен навіть найвизначніших політичних діячів у світі.

Також не можна жити вічно тільки старовиною і старими поняттями, пише професор Колумбійського Університету, Генрі Стіл Комманджер, критикуючи американських „ортодоксальних, професійних патріотів", що в кожному новому підході до справи добачають катастрофу. Треба вірити, пише проф. Комманджер, в „американського генія", який вже не раз дав доказ, що вміє дати собі раду „з різними національними, культурними та релігійними різницями" і призначити кожній з тих проблем належне місце, без шкоди для цілости. Ми українці, пишемо в „Свободі" не гірше від старих американців. Теж і ми можемо собі дати раду з різними скомплікованими явищами у нашому житті і то самі, послуговуючись доброю волею і своїм власним розумом та тактом.

„Суперпатріоти", що вважають себе цензорами усіх проявів нашого життя, писав минулого тижня д-р Чарлз В. Мейо, є загрозою американській свободі. Д-р Мейо, славний лікар з Рачестер у Міннесоті, який виявив в Об'єднаних Націях комуністичну брехню про бактеріологічну війну в Кореї, твердить, що комунізм є безсумнівно найбільшою небезпекою, яка загрожує Америці та вільному світові. Проте, пише він, не забуваймо, що небезпечні є також і „суперпатріоти", які вважають себе єдино непомильними і воюють проти своїх противників, дійсних чи здогадних, припущеннями і наклепами, а не перевіреними фактами.

Коли Линколна хотіли були втягнути в один гурт і зв'язати з ним, погрожуючи йому голосами при виборах, він відповів, що рішуче не дасть себе в'язати „ніякою людиною, клікою чи гуртом", але як дістанеться до влади, то буде користуватись розумом, чеснотами, працею і талантами усіх, до якої партії, фракції чи гурту хто не належав би.

Ці приклади допоможуть Шановному Зборові розуміти відношення „Свободи" до деяких наших справ і груп. Теж не все, що друковане в „Свободі", відповідає переконанням цілої редакції, чи одного або другого редактора. У видрукуванім звіті „Свободи" є прізвища кількох сот осіб, які надсилали нам статті впродовж останніх чотирьох років. Усі вони не були одної думки в усіх справа. Але при їх допомозі міг наш загал краще розбирати важливі проблеми, а нам, редакції, легше було прийти до якогось висновку, опертого на фактах і добрих арґументах. Таким чином ми були в „Свободі" постійно в контакті з дуже широкими колами нашого громадянства, що теж важливе. З нами не раз бувало ітак, як є у проголошенім свого часу в пресі „Редакторськім Вірую" Рой В. Говарда, власника багатьох газет. Відповідаючи на поставлений йому прилюдно запит, чому він містить у своїх газетах „прокомуністичну колюмну" пані Елінор Рузвелт, він відповів, що чейже усім відоме його неґативне становище до комунізму та комуністів. В демократії, відповідає Говард, мусять бути різні думки, теж і собі противні. А про паню Рузвелт він думає так: „Її філософія, як іде про мене, нічого не варта. Але я маю щиру пошану до її гуманітарности та її глибокого патріотизму, хоч не погоджуюся з усіми її методами, яких вона вживає при ширенні своїх ідей".

За 61 рік „Свобода" навчилася не одного. З тої науки найважливіше таке: не дати себе нікому тероризувати і втягати, з тої чи іншої причини, в церковно-релігійні спори чи порахунки, ні в групово-політичну боротьбу. Досвід, за який доводилось нам тут не раз гірко платити, навчив нас пізнавати, що саме нам найбільше шкодить і що підриває наші сили. Той самий досвід навчив нас, як і чим нас тут об'єднувати та якими способами ще найкраще помагати українській справі, себто визвольним змаганням українського народу. В „Свободі" користаємо з цього досвіду і перебираємо з американської поведінки та з американського способу думання те, що — на нашу думку — було б добре засвоїти усім українцям, бо воно розумне, благородне й поступове.

Кінчимо ці загальні завваги тим, що ми свідомі, що хоч „Свобода" зробила багато доброго для нашого народу в Америці, як і для української справи, вона могла б куди більше зробити, якби мала змогу побільшити свій об'єм та розпустити свої крила на всю ширину і довжину. Допоможім їй хоч тепер це зробити, бо щось ліпшого, ідейнішого, триваліщого та впливовішого уже на цій землі не збудуємо!

II.

Кожна конвенція Українського Народного Союзу, що замикає старий і відкриває новий чотирирічний період існування і праці цієї народної інституції, є важливою подією не тільки для її членів, але й для всієї нашої американсько-української спільноти. Що більше, за перебігом і вислідом кожної конвенції з увагою слідкує вся українська спільнота і поза нашою країною, до неї з увагою приглядаються і прислухаються теж наші приятелі, як і наші вороги.

Все ж таки теперішня 23-тя конвенція Українського Народного Союзу має ще й окреме значення. Вона бо — ювілейна конвенція, вона відбувається в 60-річчя нашої організації і — практично — в 60-річчя зорганізованого українського життя в цій країні та зорганізованого й плянового вкладу нашої спільноти в розвиток і розбудову нашої країни, як і головно нашої зорганізованої та плянової допомоги українському народові в його змаганні до найвищого ідеалу: волі і державної незалежности та самобутности. В додатку, ця конвенція відбувається в найбільш критичному часі, коли над світом і людством зависло страшне мариво атомової війни.

У таких обставинах звіт Редакції „Свободи", офіціяльного органу Українського Народного Союзу та його ідейно-політичного виразника заслуговував би на окрему увагу.

У звітовому часі, себто від попередньої конвенції УНСоюзу, що відбулася в травні 1950 р. в Клівленді, отже за останні чотири кори, „Свобода" мала в минулому році свій 60-річний ювілей. З цього приводу видано ювілейний альманах, у якому зібрано основний матеріял про українську пресу взагалі, а про „Свободу" зокрема. З цих матеріялів видно виразно, яку почесну ролю судилось відіграти цьому органові Українського Народного Союзу не тільки в розвитку американсько-українського життя, але — сьогодні вже можемо це твердити — і в історії України. Так сталось, що цей часопис, заснований першими нашими піонерами на цій вільній землі, займає сьогодні почесне місце найстаршої і найбільшої української газети в світі. Це не тільки велика честь для нашої інституції, але це ще більший обов'язок і ще більша відповідальність для всіх, що з цією газетою безпосередньо чи посередньо зв'язані. Свідомість цього завжди просвічувала нам у нашій редакційній праці, звіт з якої оце й даємо під оцінку цього великого Збору.

Напрям „Свободи"

У звітовому часі „Свобода" продовжувала і далі розвивала свій традиційний, національно-демократичний напрям у підході та оцінці всіх проблем. Відповідно до своїх сил і спроможностей вона послідовно здійснювала вписане в її заголовку мотто: „Вільна трибуна вільного українського слова на вільній американській землі". Це, очевидно, не значить, що „Свобода" друкувала все, що їй хтонебудь написав. Як демократія не означає анархії, себто не означає, що кожний може собі робити, що хоче, не зважаючи на іншого, так і вільна пресова трибуна не означає, що в ній можна поміщувати й друкувати все, що кому прийде на думку, чи язик. Свобода друкованого чи виголошуваного слова мусить бути обмежена широкими рямцями етики, моралі і всіх тих високих ідеалів, що лягли в основу нашої християнської цивілізації та нашої демократичної системи. Далі, „Свобода" є всенародним органом, і тому вона керувалась тільки загальним добром і гляділа на інтереси поодиноких груп тільки збоку загальнонаціональних інтересів. Немає серед українців політичного напрямку — очевидно за виїмком комуністичних зрадників, — немає віровизнання, немає теж жадної суспільної верстви, представники яких не могли б були забрати слова в „Свободі" в рямках тих етично-моральних засад та під кутом всенаціональних інтересів. Якщо можна було колинебудь говорити про український загальнонаціональний часопис, то ним напевно була „Свобода" теж і в звітовому часі. Найбільша американська газета, що розпоряджає мільйонами фондів та має прямо необмежені можливості, має десятки а то й сотні сторінок друку в одному числі, має найбільшу кількість, бо 2,000 співробітників і кореспондентів. Тим часом, чотиристорінкова „Свобода", з мінімальними на американські відносини фінансовими засобами, може почванитися, що в звітовому часі на її сторінках забирали голос в найрізноманітніших справах приблизно 500 осіб, усіх можливих походжень та напрямків. Імена бодай частини тих наших громадян, що дали свій вклад і допомагали „Свободі" здійснювати її велике завдання в розвитку нашої думки і нашої культури, говорять в цьому відношенні найбільш переконливою мовою. Наведемо їх в поазбучному порядку:

Інж. Д. Андрієвський, д-р М. Андрусяк, И. Акбер, Ю. Артюшенко.

О. Бабій, М. Бабій, пок. д-р Ст. Баран, Марія Бачинська-Донцова, Л. Бачинський, В. Бачинський, Т. Бак-Бойчук, Волод. Бакад, Волод. Барагура, І. Бараннюк, В. Барка, д-р І. Берест, Вол. Безушко, І. Білоус, Р. Білинський, пок. Вол. Блавацький, Філіпіна Бородієвич, інж. О. Бойдуник, Вол. Боровик, о. А. Борса, Б. Берест-Ковалів, д-р Д. Бучинський, мґр. Вол. Бучацький, М. Букоємський, о. В. Булавка, М. Бутович.

С. Василенко, проф. М. Величківський, М. Ветухів, Ю. О. Вербин, О. Верхівський, І. Верб'яний, д-р Волковський, А. Вуссек, Б. Винар, З. Винницький, д-р Ст. Витвицький, проф. В. Витвицький, І. Варчак, полк. А. Валійський.

Д. Галичин, д-р Ст. Галамай, М. Галій, Ю. Гарасим, Я. Гайвас, В. Гірний, Ольга Гец, Ст. Гаюк, Г. Герман, от. Н. Гірняк, И. Гірняк, Волод. Гірняк, Я. Гніздовський, І Голубович, Св. Гординський, Г. Гордієнко, І. Гордюк. Б. Гошовський, проф. Д. Горняткевич, Олена Горс, О. Граб, Я. Гриневич, Р. Гуглевич, Докія Гуменна, проф. В. Грудин.

І. Гаденко, д-р В. Галан, І. Генґало, Я. Герус, С. Голаш, А. Ґудзовський.

Л. Добрянський, М. Дем'янчук, В. Давискиба, Я. Дячун, М. Діденко, д-р Дмоховський, В. Дмитріюк, Р. Дольницький, М. Дольницький, проф. В. Доманицький, О. Домбровський, З. Дончук, Віра Дорожинська, проф. Волод. Дорошенко, Р. Дубляниця, М. Дуда, Федір Дудко, Св. Драгоманов, Л. Дражевська, Ю. Дивнич, Ольга Джуль, пок. І. Дубинець, В. Дубняк.

Я. Ємець, Є. Єрешковський, полк. С. Єфремів.

О. Залеський, В. Запаринюк, д-р А. Заплітний, Яр. Заремба, Р. Завадович, І. Заваликут, П. Зілінський, І. Зінич, П. Зубрицький.

Ст. Женецький, Олександер Животко, А. Жуковський, Галина Журба..

Людмила Івченко.

М. Качмар, В. Качмар, Волод. Калина, Т. Калитовський, В. Караґіоз, Б. Карась, Т. Кассіян, О. Король, І. Керницький, А. Кігічак, В. Кіпа, В. Кіршак, С. Кізима, В. Казимира, д-р К. Кисілевський, М. Клецор, д-р Р. Климкевич, В. Кинш, С. Коцибала, Р. Коцик, М. Кокольський, П. Колісник, І. Колосів, Л. Колтунюк, О. Колтунюк, П. Кониський, О. Копач, В. Коссар, Ю. Кошельняк, Ст. Кошуба, В. Косаревич-Косаренко, Марія Косович, І. Костюк, М. Костирко, П. Ковалів, І. Коровицький, Фр. В. Коваль, Е. Козак, Г. Колодій, Є. Крук, Б. Кравців, Р. Купчинський, д-р М. Кузьмович, Ольга Кузьмович, Р. Криштальський, В. Кривоус, Ст. Куропась, М. Курчак, В. Кубійович, А. Курдидик, Я. Курдидик, Т. Курпіта, М. Кушніренко, Р. Кухар, О. Кушпета, Олена Кисілевська, Гр. Китастий, Ю. Каменецький, І. Курах, М. Качмарська.

Оксана Лятуринська, І. Лесько, І. Лесняк, Р. Левицький, Т. М. Ліськевич, А. Лопушняк, Лев Лепкий, С. Литвиненко, О. Литвиненко, Л. Лозенко, Н. Б. Лучаковський, З. Лукіянович, Л. Лиман, Фр. Липецький, Р. Лисняк, Вол. Лотоцький.

А. Малюца, Ол. Мацюрак, І. Манченко, І. Манило, д-р А. Марітчак, В. Маркусь, С. Мартюк, Р. Миринович, П. Матула, Ф. Мелешко, Марія Мельник, А. Мельник, А. Міляновичч, М. Мінський, проф. І. Мірчук, П. Р. Мощук, О. Мороз, Б. Музика, Б. Михайлович, Д. Миколенко, О. Микитюк, А. Микитюк, Г. Мироненко, М. Мироненко, В. Мудрий.

Р. Набережний, С. Наріжний, д-р В. Небелюк, В. Т. Несторович, І. Норка, О. Новицький, О. Ничка, д-р І. Німчук.

П. Одарченко, М. Очерет, Клявдія Олесницька, мґр О. Олесницький, І. Олесницький, В. Омельченко, проф. Є. Онацький, А. Орел, Н. Орловський, О. Оришкевич, А. Осадца, В. Остапенко, М. Островерха, Марія Овчаренко, О. Овсяник, д-р Р. Осінчук.

Я. Падох, Марія Пастернакова, Ірина Павликовська, І. Поритко, О. Пацкань, Р. Пачовський, М. Пелей, д-р К. Паньківський, д-р С. Парфанович, О. Павлів, И. Пелех, С. Петрів, Р. Петріна, В. Петрів, В. Петрівський, Р. Плюйко, П. Полікарпенко, д-р В. Помірко, М. Понеділок, о. Петро Понятишин, Інна Пошивайло, І. Повзанюк, д-р М. Прокоп, М. Приходько, В. Приходько, Р. Пристай..

А. Радванський, М. Радиш, В. Радзикевич, Р. Жахманний, Р. Раковський, О. Рань, пок. В. Ратич, Олена Решетило, Л. Рейнарович, П. Рогатинський, д-р С. Росоха, М. Рощак, І. Розгін, Л. Руданський, д-р А. Рудницький.

Улас Самчук, С. Самійленко, П. Самійленко, Ф. Сагайдачна, о. Д. Савка, проф. Р. Савицький, проф. Р. Смаль-Стоцький, І. Соневицький, В. Савицький, В. Савченко, М. Селешко, В. Семчишин, М. Семків, проф. В. Січинський, д-р М. Сім'янський, Яр Славутич, І. Смолій, К. Смовський, Р. Слободян, М. Сокіл, Д-р Р. Сочинський, Д. Соловій, Б. Солук, І. Станкевич, С. Старів, І. Ставничий, М. Степаненко, З. Стефанів, Р. Степанович, Ю. Степовий, Д-р П. Стерчо, О. Строцький, І. Світ, Марія Струтинська, В. Сушків, В. Сушко, Г. Сидоренко, І. Сацишин.

П. Талан, А. Танін, О. Тарнавський, О. Татомир, Д-р М. Терлецький, Галина Тетеревникова-Лащенко, М. Томин, В. Трембіцький, А. Трембовецький, Марія Туркало, інж. К. Туркало, пок. Ю. Тищенко-Сірий.

П. Феденко, В. Федаків.

І. Хамуляк, Є. Хомутяк, о. Ст. Хабурський, Леся Храплива.

В. Цимбалістий.

В. Чапленко, проф. М. Чубатий, А. Чернецький.

Л. Шанковський, М. Шарко, Я. Шав'як, П. Шатун, М. Шлемкевич, кап. Св. Шрамченко, В. Шугаєвський, Я. Шумелда, М. Шустакевич, И. Шварц, Роза Шуль, М. Щербина, Н. Щербина, А. Шляхтиченко, І. Шумилович-Шуварська.

Проф. А. Яковлів, Л. Ясінчук, П. Ямняк.

Як згадано, це тільки взята з нашої редакційної картотеки частина тих авторів, що впродовж звітового часу допомагали Редакції „Свободи" розбудувати та розвивати українську думку, український світогляд. Тих співробітників було багато більше, а коли б біля кожного з них подати бодай коротку біографію, то це й була б чи не найкраща характеристика „Свободи".

(Продовження буде).